

Załącznik Nr 1 do
Uchwały Nr V/28/2024
Rady Gminy Strachówka
z dnia 30 sierpnia 2024

Gmina Strachówka
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strachówce

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY
STRACHÓWKA 2024-2033**

Warszawa – Strachówka 2024

SPIS TREŚCI

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI	3
2. DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY STRACHÓWKA	4
2.1. Charakterystyka ogólna Gminy	4
2.2. Sytuacja demograficzna Gminy	8
2.3. Bezrobocie i rynek pracy	11
2.4. Obszary problemowe polityki społecznej Gminy Strachówka	15
2.5. Identyfikacja problemów	36
3. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	41
3.1. Misja Gminy Strachówka w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	41
3.2. Hierarchia celów i uzasadnienie wyboru celów strategicznych	41
4. REZULTATY I WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII	50
4.1. Rezultaty i wskaźniki dla poszczególnych celów strategicznych	50
5. ZIDENTYFIKOWANE ZADANIA SŁUŻĄCE ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY STRACHÓWKA	54
5.1. Lista zidentyfikowanych zadań	54
6. WDRAŻANIA STRATEGII	60
6.1. Dokumentacja procesu wdrażania	61
6.2. Podmioty zarządzające realizacją <i>Strategii</i>	62
7. SPOSOBY MONITOROWANIA, AKTUALIZACJI, FINANSOWANIA I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ STRATEGII	66
7.1. System monitorowania	66
7.2. Sposoby ewaluacji i aktualizacji	66
7.3. Finansowanie realizacji <i>Strategii</i>	67
7.4. Wspieranie rozwiązań na poziomie lokalnych społeczności i współpracy pomiędzy z organizacjami pozarządowymi	70
7.5. Program promocji i <i>Public Relations</i>	72

Rozdział 1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033 została opracowana dla obszaru gminy wiejskiej Strachówka, w Powiecie Wołomińskim, w ramach podregionu NUTS 3 - Podregion Warszawski Wschodni, który stanowi część regionu NUTS 2 – Warszawskiego Stołecznego, w jednym z siedmiu makroregionów NUTS 1 - Województwo Mazowieckie, w Rzeczypospolitej Polskiej – zgodnie z regulacjami czwartej rewizji NUTS 2016 określonymi w Rozporządzeniu Komisji UE 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r. zmieniającym załączniki do rozporządzenia WE nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) (Dz. Urz. UE L 322 z 29.11.2016).

Czas realizacji *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033* obejmuje okres od 01 stycznia 2024 do 31 grudnia 2033.

Rozdział 2. DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY STRACHÓWKA

2.1 Ogólna charakterystyka Gminy

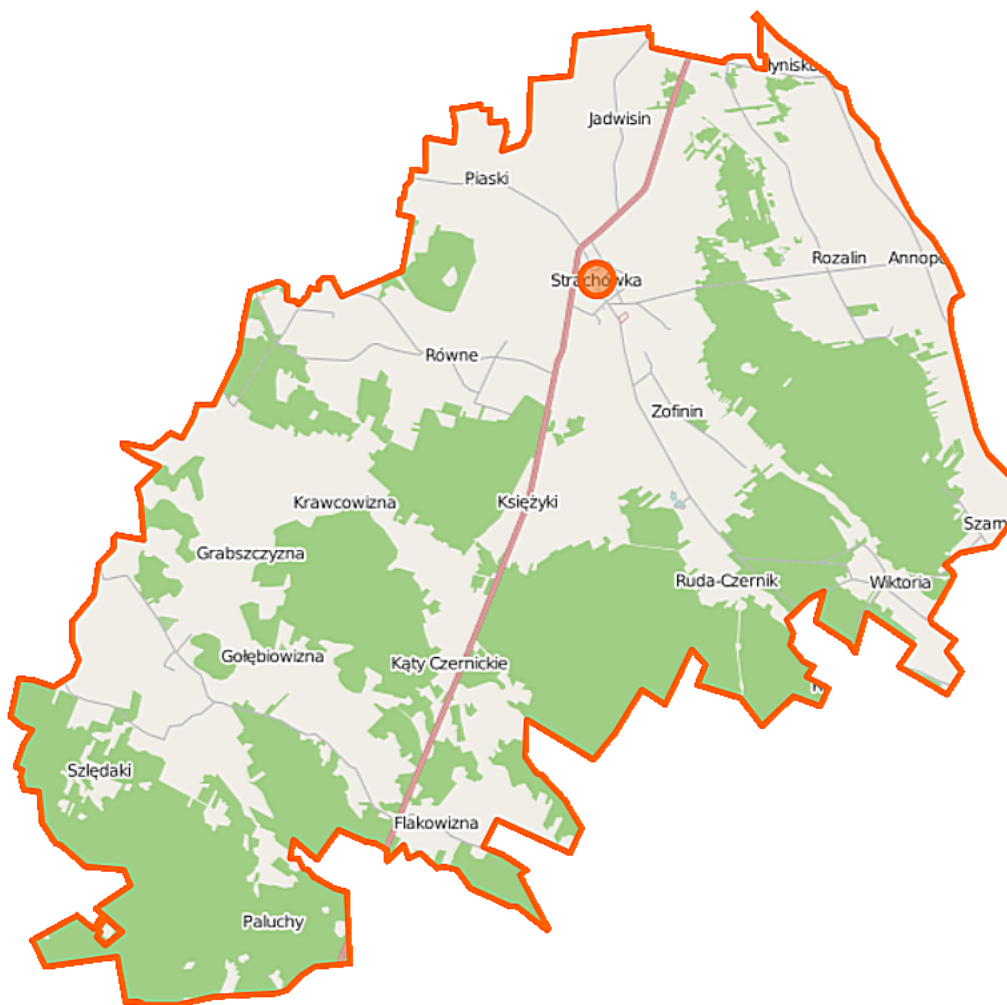
2.1.1 Położenie

Gmina Strachówka położona jest w centralnej części Województwa Mazowieckiego, we wschodniej części Powiatu Wołomińskiego. Graniczy od wschodu z Powiatem Węgorzewskim – w tym z gminą Korytnica, od północy z gminą Jadów, od zachodu z gminami Tłuszcz i Poświętne oraz od południa z Powiatem Mińskim – w tym z gminami Dobre i Stanisławów.

Na terenie Gminy Strachówka funkcjonują 22 sołectwa - Annapol, Borucza, Grabszczyzna, Jadwisin, Józefów, Kąty Czernickie, Kąty-Miąski, Kąty-Wielgi, Krawcowizna, Księżyki, Marysin, Młynisko, Osęka, Piaski, Rozalin, Równe, Ruda-Czernik, Strachówka, Szamocin, Szlędaki, Wiktorja, Zofinin.

Powierzchnia ogólna gminy wynosi 107,73 km², co stanowi 11,27% powierzchni powiatu oraz 0,3% powierzchni Województwa Mazowieckiego.

Siedzibą gminy jest miejscowość Strachówka – wieś położona około 60 km od Warszawy, przy drodze krajowej nr 50. Osada Strachówka początkami sięga panowania księcia Konrada I Mazowieckiego, który władał Mazowszem w latach 1220-1240. Pierwsze ślady pisemne podał Jędrzej Święicki w *Prastarym opisie Mazowsza* oraz dokument pt. *Ilustracja Województwa Mazowieckiego*. Znajduje się tam: „...Wieś Strachówka do starostwa kamienieckiego należy: ma pola trójne, grunt średni, włok wszystkich siedemnaście, na których dwudziestu trzech kmienci siedzi i jeden karczmarz”. Wieś powstała przy znanym już w XIII wieku, dawnym trakcie kupieckim z Warszawy do Ciechanowca i dalej na północ.

Gmina Strachówka powstała wskutek nowego podziału administracyjnego po III rozbiore Polski tzn. po roku 1795. W roku 1830 prawie wszystkie wsie należały już do hr. Andrzeja Zamoyskiego. Historia Strachówki podczas rozbiorów Polski związana jest z powstaniem narodowymi. Mowa tu o powstaniu listopadowym i działaniach majora Leona Drewnickiego oraz powstaniu styczniowym i potyczce powstańców, pod dowództwem dr Władysława Czarkowskiego, z carską armią. Okres po powstaniu styczniowym był naznaczony ogromną biedą i niedostatkiem jaki dotknął mieszkańców tych terenów.

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku mieszkańcy zmobilizowali się do odbudowy i rozwoju gminy Strachówka. W okresie międzywojennym powstała Ochotnicza Straż Pożarna w Strachówce, zorganizowano 2 nowe szkoły oraz rozpoczęto budowę szkoły w Strachówce. II wojna światowa udaremniła proces odnowy gminy.

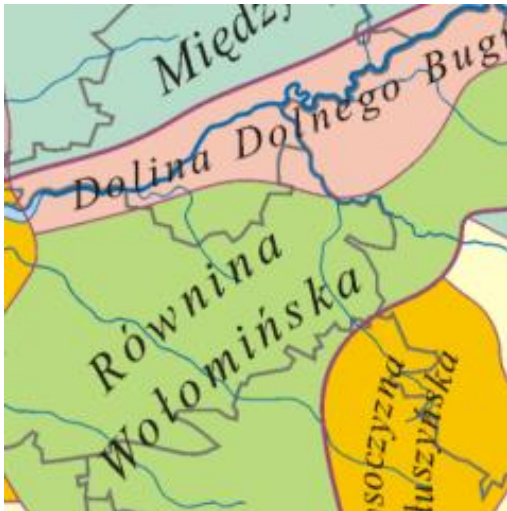
11 września 1939 roku żołnierze Wehrmachtu dokonali zbrodni na mieszkańcach wsi. Zamordowali 3 osoby. W 1944 roku wycofujące się wojska niemieckie spaliły znaczną część

gospodarstw na terenie gminy. Po zakończeniu wojny mieszkańcy na nowo rozpoczęli odbudowę gminy.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr **50 (Mińsk Mazowiecki – Łochów – Wyszaków – Ostrów Mazowiecka)** oraz drogi powiatowe:

- ✓ nr 36213 (Warmiaki – Młynisko – Józefów – granica powiatu),
- ✓ droga nr 36214 (Strachówka – Annopol),
- ✓ droga nr 36215 (Borki – Jadwisin – droga krajowa nr 50),
- ✓ droga nr 36216 (Strachówka – Osęka – granica powiatu),
- ✓ droga nr 36218 (Białki – Równe – droga krajowa nr 50),
- ✓ droga nr 36219 (droga krajowa nr 50 – Kąty Wielgi – Krawcowizna – droga krajowa nr 50)

oraz drogi gminne i wewnętrzne. Obszar gminy przecina także linia kolejowa. Stacja PKP w Łochowie (leżąca na linii Warszawa – Białystok) znajduje się w odległości 17 km od Strachówki. Mieszkańcy Gminy w przeważającej części wybierają stację kolejową w Tłuszczu, ponieważ zapewnia dogodny dojazd do Warszawy, Wołomina i Ostrołęki.

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski wg Kondrackiego obszar Gminy Strachówka należy do prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego, podprowincji Niziny Środkowopolskiej, makroregionu Równiny Wołomińskiej.

Równina Wołomińska jest zdenudowaną równiną, w której podłożu występują tzw. ily wstęgowe (wpływ na rozwój ceramiki w regionie). Równinę Wołomińską przecina seria dopływów Bugu i Narwi o nurcie równoległym do biegu środkowej Wisły: Struga, Czarna, Rządza, Osownica i Liwiec.

2.1.2 Powierzchnia

Ze względu na posiadane warunki naturalne i stan uprzemysłowienia regionu, gmina Strachówka ma charakter rolniczo-leśny. Decydują o tym w głównej mierze posiadane warunki naturalne, jednolite w poszczególnych częściach gminy. Strukturę użytkowania gruntów w Gminie Strachówka prezentuje tabela 2.1 oraz wykres 2.1.

Powierzchnia gminy – 107,7 km², stawia ją w grupie średnich obszarowo gmin w kraju. W ogólnej powierzchni gminy: 54,9% zajmują użytki rolne, 40,8% lasy, 4,3% pozostałe grunty i nieużytki. W strukturze powierzchni według form własności dominują grunty osób fizycznych, w tym wchodzące w skład gospodarstw rolnych. Istotny udział posiadają grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste, w tym w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

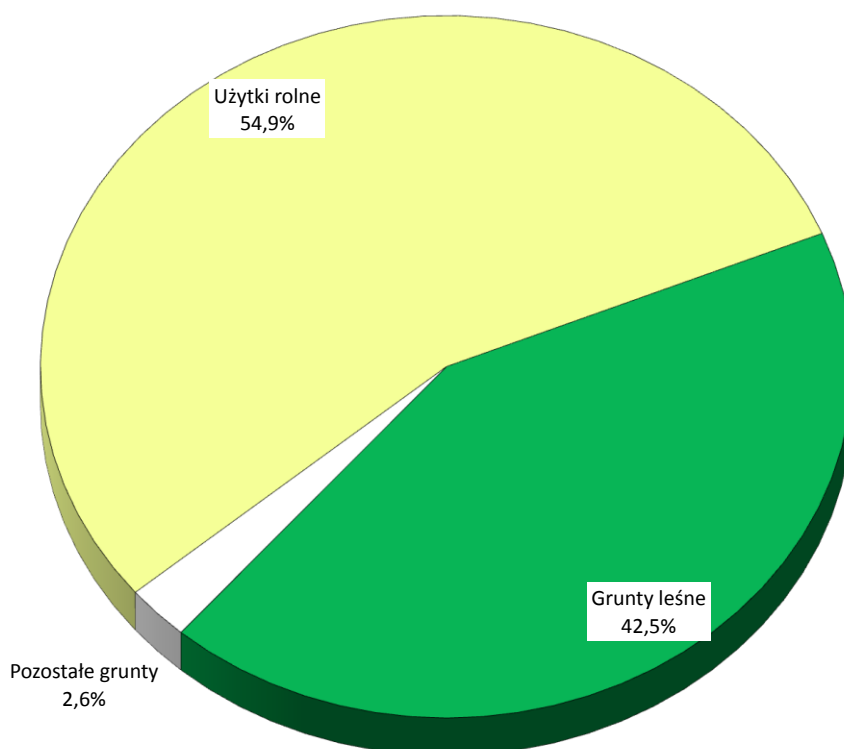
Tabela 2.1

Powierzchnia powiatu według kierunków wykorzystania

Rodzaje gruntów	Powierzchnia ewidencyjna [km ²]	Udział w ogólnej powierzchni [%]
Powierzchnia ogólna	107,73	100,0
Użytki rolne	59,16	54,9
Lasy	45,82	40,8
Pozostałe grunty	4,66	4,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Statystyka gmin i powiatów województwa mazowieckiego w latach 2010 i 2021*, Urząd Statystyczny w Warszawie, Warszawa 2022

Wykres 2.1. Powierzchnia powiatu według kierunków wykorzystania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Statystyka gmin i powiatów województwa mazowieckiego w latach 2010 i 2021*, Urząd Statystyczny w Warszawie, Warszawa 2022

Gmina ma charakter rolniczy. W jej granicach znajduje się 591,6 ha użytków rolnych o średniej jakości i średnim udziale trwałych użytków zielonych w ogólnej powierzchni użytków rolnych. Przeciętna powierzchnia 1 gospodarstwa rolnego w gminie (10,16 ha powierzchni) może być uznana za średnią krajową. Najwięcej – 45,7% gospodarstw miało od 1 do 5 ha, a 31,9% od 5 do 10 ha. Na terenie gminy Strachówka funkcjonuje 306 indywidualnych gospodarstw rolnych, gdzie końcowa produkcja rolnicza przeznaczona była na sprzedaż oraz 56 gospodarstw, gdzie końcowa produkcja jest przeznaczona na samozaopatrzenie.

2.1.3 Ludność

Liczba ludności Gminy Strachówka wynosiła w dniu 31 grudnia 2022 roku 2 615 osób. W tej liczbie było 1 329 kobiet i 1 286 mężczyzn (odpowiednio 50,8 i 49,2% populacji). Współczynnik feminizacji – tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn – był umiarkowany i wyniósł 103,3. Oznacza utrzymanie wskaźnika poniżej poziomu wartości 105, którego przekroczenie oznacza, iż relacja liczby kobiet do liczby mężczyzn niekorzystnie wpływa na biologiczną reprodukcję populacji. Warto zauważyć pozytywną tendencję zmian w wartości wskaźnika feminizacji – jeszcze w roku 2013 jej poziom wynosił 108,8 a w okresie ostatnich 10 lat istotnie spadł i znalazł się w zakresie wartości normalnych.

Ludność Gminy Strachówka stanowiła niespełna 0,05% populacji województwa mazowieckiego. Gęstość zaludnienia Gminy wynosiła 24,3 osób/km² i była ponad sześciokrotnie niższa od średniej w województwie mazowieckim. Wśród mieszkańców Gminy Strachówka 100% stanowiła ludność wiejska.

2.2 Sytuacja demograficzna Gminy Strachówka

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku na obszarze Gminy Strachówka zamieszkiwały łącznie 2 615 osoby. Do roku 1999 liczebność ludności Gminy stale rosła. Od tego momentu, w relacji do lat poprzednich, liczba mieszkańców Gminy Strachówka zaczęła systematycznie spadać i trend ten jest kontynuowany zarówno w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego jak i ujemnego salda migracji – szczególnie z terenów wiejskich. W Gminie Strachówka odnotowano w 2022 roku wysoki ujemny przyrost naturalny na poziomie -6,89 promila, co stanowiło potwierdzenie ujemnych procesów demograficznych w zdecydowanie bardziej negatywnych w porównaniu zarówno do średniej dla powiatu wołomińskiego (1,38 promila), jak i województwa mazowieckiego (-2,24 promila).

Tabela 2.2 i wykres 2.2 prezentują strukturę ludności Gminy Strachówka według grup wiekowych – produkcyjnych i nieprodukcyjnych.

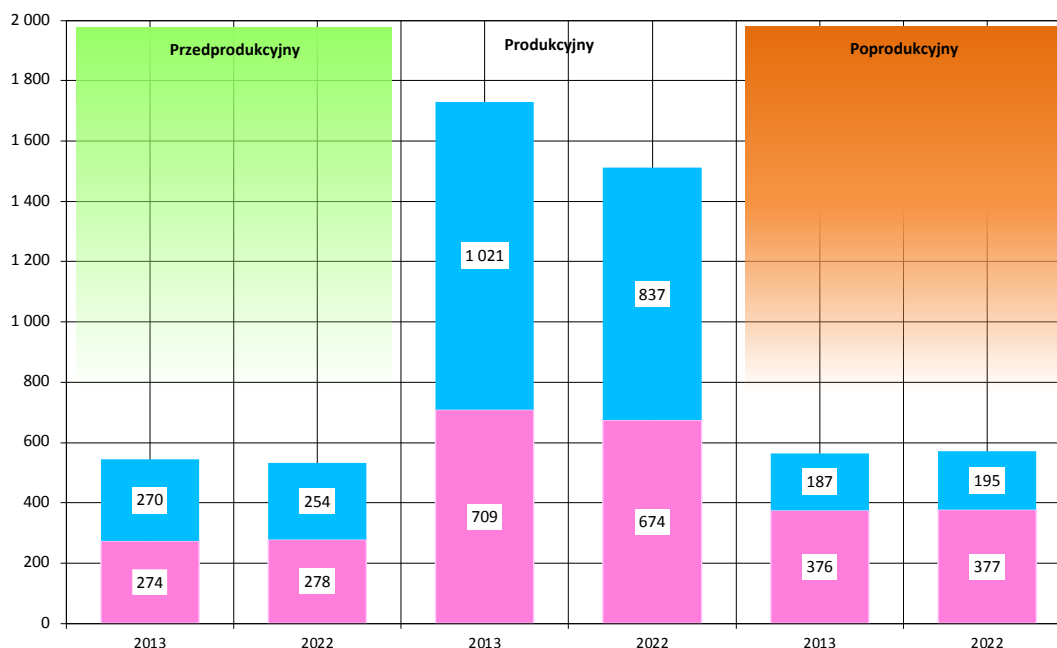
Tabela 2.2

Struktura ludności Gminy Strachówka w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Wyszczególnienie	2013		2022	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
Osoby w wieku przedprodukcyjnym	274	270	278	254
Osoby w wieku produkcyjnym	709	1 021	674	837
Osoby w wieku poprodukcyjnym	376	187	377	195

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Baza Danych Lokalnych*, Portal Statystyczny Głównego Urzędu Statystycznego, Warszawa grudzień 2023

Wykres 2.3 Struktura ludności Gminy Strachówka w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w roku 2013 i 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Baza Danych Lokalnych*, Portal Statystyczny Głównego Urzędu Statystycznego, Warszawa grudzień 2023

Liczba ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Strachówka spadła w ciągu ostatniego okresu programowania – zarówno w ujęciu dynamicznym (o nieco ponad 1/8), jak i strukturalnym (z poziomu 61,0% z 57,8% całej populacji mieszkańców), dodatkowo relacja pozostałych grup wiekowych zmieniła się w sposób niekorzystny dla przyszłości Gminy. Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat nastąpił nieznaczny wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym o 1,6% (9 osób) oraz spadła liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym o 2,2% (12 osoby). Wskaźnik obciążenia demograficznego (ilość osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym na każde 1000 osób w wieku produkcyjnym) w Gminie Strachówka wzrósł istotnie w okresie ostatnich 9 lat z 630 do 731 osób (przyrost o ponad 14%). Był zbliżony choć bardziej niekorzystny w porównaniu do przeciętnego w Województwie Mazowieckim i Powiecie Wołomińskim (odpowiednio 703 i 667 osób w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym).

Umowna granica określająca stopień starzenia się społeczeństwa to 15% osób powyżej 60 roku życia. **W Gminie Strachówka na koniec roku 2022 wskaźnik ten wyniósł aż 24,7%. Oznacza to wzrost o ponad 2 punkty procentowe tj. o prawie 9% w stosunku do poprzedniego okresu programowania.** Postępujący spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym spowoduje w niedalekiej przyszłości poważne problemy związane m.in z brakiem rąk do pracy, bezrobociem wśród nauczycieli, koniecznością likwidacji niektórych placówek oraz koniecznością zabezpieczenia emerytalnego. Co oznacza zagrażającą przyszłości Gminy sytuację demograficzną.

Wskaźnik gęstości zaludnienia w Gminie Strachówka w badanym okresie wyniósł 24,3 osób/km² i była ponad sześciokrotnie niższa od średniej w województwie mazowieckim.

Przyrost naturalny w Gminie Strachówka wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 wyniósł – 6,89 co było najgorszym wynikiem w Powiecie Wołomińskim oraz najgorszym wynikiem dla

gminy w najnowszej historii Polski. Z zaprezentowanych danych wynika, iż przyrost naturalny w Gminie Strachówka jest zdecydowanie poniżej średniej dla Powiatu Wołomińskiego (1,38), a także przeciętnej dla Województwa Mazowieckiego (-2,24). Zjawisko to, połączone z migracją zarobkową - dotyczyło w szczególności ludzi młodych, lepiej wykształconych, posiadających większą wiedzę o świecie – co jest szczególnie niekorzystne w kontekście przyszłego rozwoju gospodarczego Gminy Strachówka. Prognozę kształtowania się liczby ludności w Gminie Strachówka w latach 2022 – 2040 prezentują tabela 2.4 i wykres 2.4.

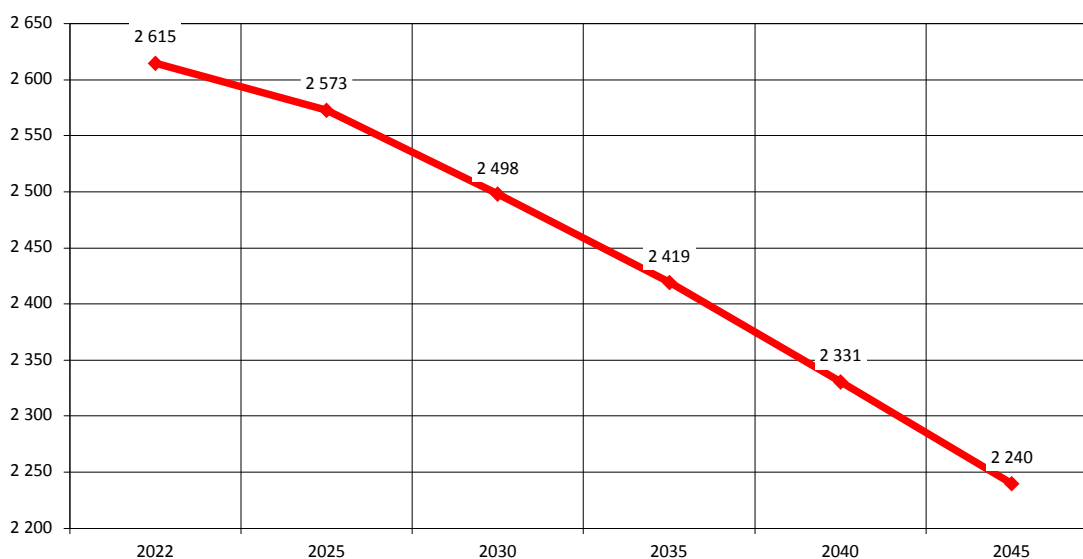
Tabela 2.4

Prognoza stanu ludności w Gminie Strachówka

Wyszczególnienie	2022	2025	2030	2035	2040	2045
Gmina Strachówka	2 615	2 573	2 498	2 419	2 331	2 240

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Baza Danych Lokalnych*, Portal Statystyczny Głównego Urzędu Statystycznego, Warszawa grudzień 2023

Wykres 2.4 Prognoza stanu ludności w Gminie Strachówka

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Baza Danych Lokalnych*, Portal Statystyczny Głównego Urzędu Statystycznego, Warszawa grudzień 2023

Opracowana na podstawie *Prognozy demograficznej na lata 2003-2030* Głównego Urzędu Statystycznego, prognoza stanu ludności w Gminie Strachówka jest bardzo pesymistycznym scenariuszem. Wynika z niej, iż w ciągu najbliższych 20 lat liczba mieszkańców Gminy spadnie o **ponad 15%**. Aktualna prognoza demograficzna została opracowana przy założeniu stopnia starzenia się społeczeństwa na poziomie 19%, który w Gminie Strachówka już dziś jest przekroczony. Dynamika spadku liczby ludności Gminy założona w prognozie jest realna, może jednak zrealizować się również wariant bardziej pesymistyczny.

2.3 Bezrobocie i rynek pracy

2.3.1 Bezrobocie

Zjawisko bezrobocia jest poważnym problemem społecznym. Wpływa ujemnie na postawy i zachowania osób bezpośrednio dotkniętych bezrobociem, a także członków ich rodzin. Za bezrobotną uznaje się osobę, która spełnia kryteria określone w art. 2 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2024 r. poz. 475).

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie można wnioskować o spadku liczby bezrobocia ogółem w powiecie oraz w Gminie Strachówka do końca 2019 roku a następnie o wzroście w roku 2020 – ze względu na sytuację epidemiologiczną. Na dzień 31 grudnia 2022 roku na 5 623 zarejestrowanych osób bezrobotnych jest 2 669 kobiet. W tej liczbie 4 937 osób tj. 87,8% pozostaje bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Wskaźnik ten jest wysoki, podobnie jak liczba osób długotrwale bezrobotnych – 2 969 tj. 52,8%. Wg danych na koniec 2022 roku w Gminie Strachówka było zarejestrowanych 68 bezrobotnych.

Dynamikę zjawiska bezrobocia na rynku pracy Powiatu Wołomińskiego prezentują tabela 2.5 i wykres 2.5.

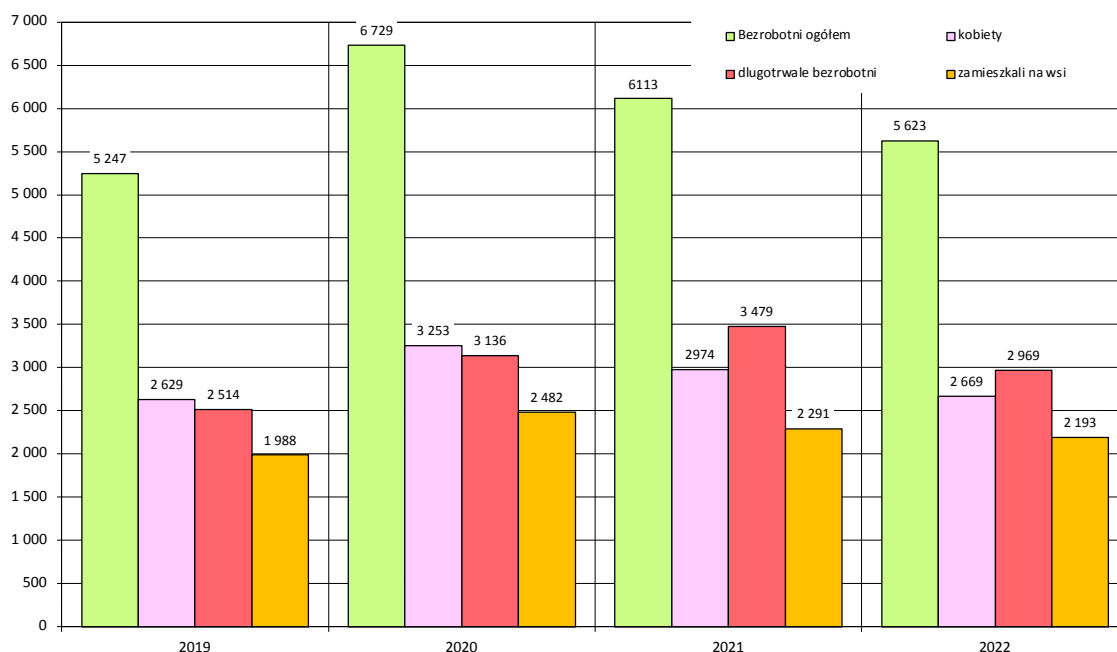
Tabela 2.5

Dynamika bezrobocia w Powiecie Wołomińskim latach 2019-2022 (stan na 31/12)

Rok	Bezrobotni ogółem	w tym		
		kobiety	długotrwale bezrobotni	zamieszkali na wsi
2019	5 247	2 629	2 514	1 988
2020	6 729	3 253	3 136	2 482
2021	6 113	2 974	3 479	2 291
2022	5 623	2 669	2 969	2 193

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie

Wykres 2.5 Dynamika bezrobocia w Powiecie Wołomińskim latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie

W badanym okresie obserwowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych w Powiecie Wołomińskim w okresie do końca 2019 roku – co było elementem 10-letniego trendu długookresowego. Niestety w roku 2020, na przełomie pierwszego i drugiego kwartału – ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju – trend spadkowy został przełamany i nastąpił blisko 30-procentowy wzrost liczby osób bezrobotnych (biorąc pod uwagę dane za 31/12/2020 w porównaniu do 31/12/2019). W kolejnych latach proces ten został odwrócony i zjawisko bezrobocia powróciło do trendu spadkowego. Należy spodziewać się, iż na koniec 2023 roku osiągnie poziom bliski lub niższy niż przed okresu pandemii.

Na tym tle dynamikę zjawiska bezrobocia na rynku pracy Gminy Strachówka prezentują tabela 2.6 i wykres 2.6.

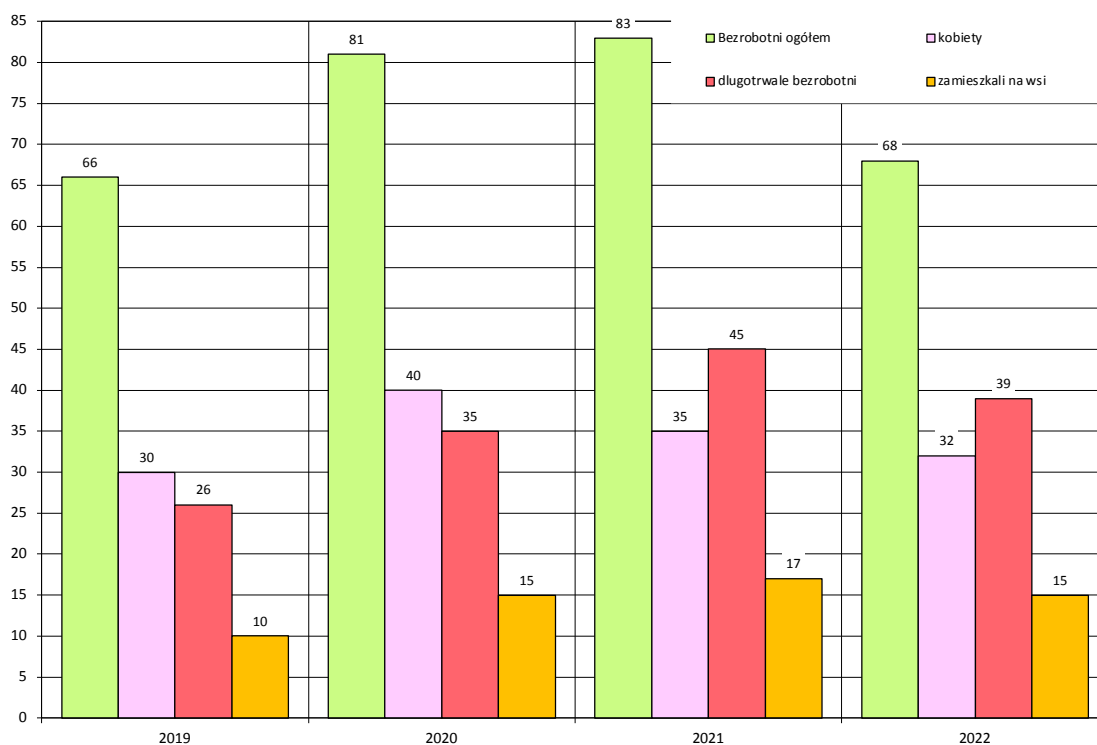
Tabela 2.5

Dynamika bezrobocia w Gminie Strachówka latach 2019-22 (stan na 31/12)

Rok	Bezrobotni ogółem	w tym		
		kobiety	długotrwale bezrobotni	bezrobotni powyżej 50 roku życia
2019	66	30	26	10
2020	81	40	35	15
2021	83	35	45	17
2022	68	32	39	15

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie

Wykres 2.6 Dynamika bezrobocia w Gminie Strachówka latach 2019-22

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie

Statystyki – zarówno ogólnopowiatowe jak i statystyki gminne – wskazują na wzrost poziomu bezrobocia w roku 2020, co jest efektem sytuacji epidemiologicznej oraz ograniczeń sanitarnych związanych z walką z covid-19. Wzrost ten w ujęciu rok do roku wyniósł 28,2% dla Powiatu Wołomińskiego oraz 22,7% dla Gminy Strachówka. Ponad 10 letni trend spadkowy liczebności osób zarejestrowanych jako bezrobotne uległ zatrzymaniu. Ponadto negatywnym zjawiskiem zaobserwowanym w danych dotyczących roku 2020 i kolejnych w odniesieniu do gminy Strachówka jest fakt wzrostu udziału procentowego kobiet w liczbie bezrobotnych ogółem – z poziomu 45,4 do 49,4%.

2.3.2 Rynek pracy

W Gminie Strachówka na koniec 2022 roku zatrudnione były 624 osoby, w tym 288 kobiet. W porównaniu do poprzedniego okresu programowania zatrudnienie wzrosło o 1/3 - powstało 42 miejsca pracy, przy czym wzrost ten był nierówny w przypadku kobiet (11,6%) i mężczyzn (30,2%). Warto zauważyć, iż dane dotyczące zatrudnienia pochodzą z okresu po pandemii covid-19. Można z dużą dozą prawdopodobieństwa przewidywać, że na koniec roku 2020 ilość miejsc pracy w Gminie Strachówka była niższa. Dysproporcja udziału w strukturze zatrudnienia kobiet i mężczyzn wzrastała w ciągu ostatnich 7 lat bardzo istotnie – ze stanu równowagi do 16,7% na korzyść mężczyzn (to jest z 50,0% do 46,2% populacji pracujących). Gmina notowała systematyczny wzrost zatrudnienia w poprzednim okresie programowania.

Dynamikę poziomu zatrudnienia na rynku pracy Gminy Strachówka prezentują tabela 2.6 i wykres 2.6.

Tabela 2.6

Dynamika zatrudnienia w Gminie Strachówka w latach 2016-2021 (stan na 31/12)

Rok	Pracujący ogółem	w tym		
		kobiety	mężczyźni	pracujący na 1000 mieszkańców
2016	129	84	45	47
2019	135	88	47	50
2021	126	85	41	48

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie

Dane dotyczące zatrudnienia w podmiotach gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 i więcej oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Dane nie obejmują jednostek budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach społecznych.

Wykres 2.6 Dynamika zatrudnienia w Gminie Strachówka w latach 2016-2021

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie

2.4 Obszary problemowe polityki społecznej Gminy Strachówka

Pomoc społeczna jest jednym z elementów polityki społecznej Gminy. Głównym realizatorem i koordynatorem polityki społecznej z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Strachówka jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strachówce. Na potencjał pomocy społecznej składają się także:

- ✓ Gminna Biblioteka Publiczna w Strachówce, Szkoła Podstawowa im. Rzeczpospolitej Norwidowskiej w Strachówce oraz Przedszkole Publiczne Bajkowa Akademia w Rozalinie w zakresie działań edukacyjnych i oświatowych,
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strachówce
- ✓ działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Urzędu Pracy i Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołominie realizowane na terenie Gminy Strachówka i na rzecz jej mieszkańców,
- ✓ w systemie pomocy społecznej funkcjonuje również orzekanie o stopniu niepełnosprawności realizowane przez Powiatowy Zespół Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Wołominie,
- ✓ ponadto na rzecz mieszkańców realizowane są programy przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu realizowane przez organizacje pozarządowe.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strachówce realizuje zadania statutowe wynikające z ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie, ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych Dz. U. z 2024 r. poz. 323) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie, ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424, z późn. zm.)) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie, ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023r poz. 1993) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie oraz uchwały Rady Gminy Strachówka.

Podstawowe formy pomocy społecznej to pomoc środowiskowa - polegająca na udzielaniu świadczeń osobom zakwalifikowanym do pomocy społecznej w miejscu ich zamieszkania oraz pomoc instytucjonalna – świadczona w stacjonarnych placówkach opiekuńczych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strachówce świadczy pomoc w formie finansowej oraz niefinansowej.

W ramach zadań zleconych realizowane były zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z kłuską żywnościową lub ekologiczną, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz pomoc przyznawana cudzoziemcom.

2.4.1 Ubóstwo

Poprzez ubóstwo - określa się stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” należy rozumieć takie potrzeby jak: wyżywienie, ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, zaspokojenie sfer intelektualnych. Pojęcie ubóstwa powstałego na drodze indywidualnej sytuacji życiowej obejmuje takie aspekty jak: wielodzietność, uzależnienia, niepełnosprawność, samotność, wychowywanie się w rodzinach niepełnych i rozbitych, niski status wykształcenia prowadzący do bezrobocia, przewlekłe choroby, inne przeżycia np. jak śmierć osoby najbliższej, utrudniająca aktywne i prawidłowe funkcjonowanie. Należy zaznaczyć, iż problemy te występują bardzo często zespołowo. Ubóstwo jest to stan, w którym rodzina lub jednostka żyje poniżej kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Ubóstwo w konsekwencji prowadzi do zjawiska wykluczenia społecznego.

Głównym sposobem ograniczenia ubóstwa jest: zmniejszenie bezrobocia przez tworzenie nowych miejsc pracy, aktywizacja zawodowa osób ubogich, zmiana postaw u osób ubogich korzystających z pomocy społecznej poprzez kształtowanie odpowiedzialności za swój los i umiejętności przystosowania się do istniejącej rzeczywistości.

Przedstawione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej dane, wskazują na występowanie w Gminie Strachówka problemu ubóstwa. Liczbę rodzin korzystających z pomocy GOPS przedstawia tabela 2.7 i wykres 2.7.

Tabela 2.7

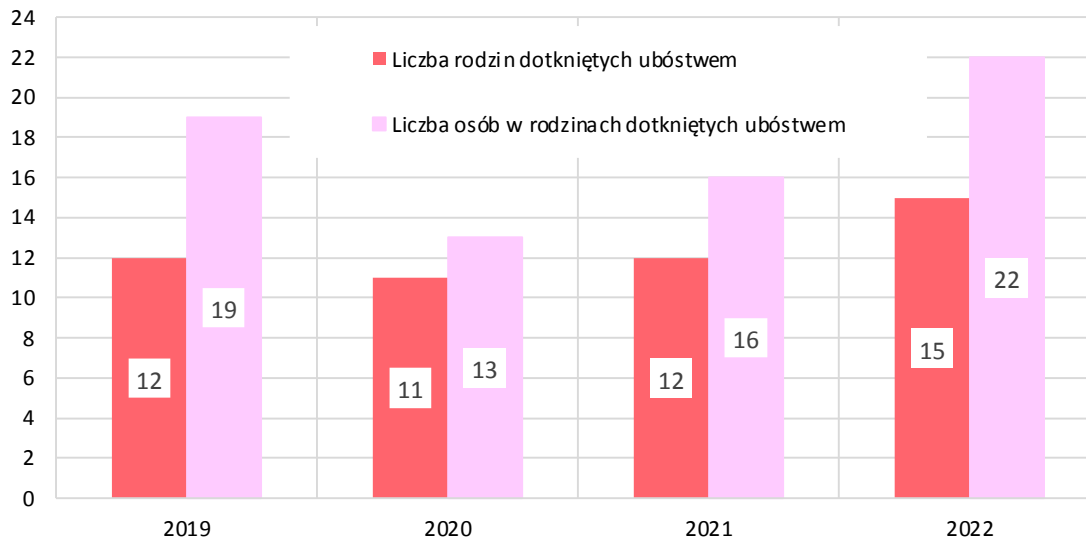
Liczba osób dotkniętych ubóstwem w Gminie Strachówka w latach 2019-2022

Wyszczególnienie	Lata			
	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin dotkniętych ubóstwem	12	11	12	15
Liczba osób w rodzinach dotkniętych ubóstwem	19	13	16	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce

Wykres 2.7

Liczba osób dotkniętych ubóstwem w Gminie Strachówka w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce

Warto zauważyć istotny wzrost ilości osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej ze względu na problem ubóstwa od momentu rozpoczęcia pandemii covid-19 tj. na przestrzeni lat 2020-2022. W porównaniu do tego okresu liczba osób zagrożonych ubóstwem wzrosła o 1/4, jednocześnie na przestrzeni poszczególnych lat można było zaobserwować fluktuację ilości rodzin korzystających ze wsparcia. Zmieniała się też przeciętna ilość osób w rodzinach cierpiących z powodu ubóstwa, w porównaniu do poprzedniego okresu programowania, kiedy wynosiła ona około 1,6 osoby, natomiast w pozostałych latach nieznacznie spadała liczebność – 1,2-1,5 osoby na gospodarstwo domowe objęte wsparciem.

Obserwując dane można stwierdzić, iż problem ubóstwa w Gminie Strachówka – uwzględniając okresowe fluktuacje – utrzymuje się na niskim, znajdującym się pod kontrolą poziomie (około 6 osób na 1 tysięcy mieszkańców gminy dotkniętych problemem), co jednak nie zwalnia samorządu gminy z dalszych działań zmierzających do minimalizacji czy likwidacji występowania tego zjawiska. Wydaje się, iż najbardziej efektywnymi sposobami ograniczania ilości osób zagrożonych ubóstwem są zmiany ekonomiczne i społeczne zachodzące w społeczeństwie polskim, co przekłada się na sytuację w Gminie Strachówka. Wśród tych zmian zasadnicze znaczenie mogą mieć:

- ✓ rozwój gospodarczy, podnoszenie się zamożności społeczeństwa i zwiększanie ilości miejsc pracy w Gminie,
- ✓ ograniczenie bezrobocia, pełna dostępność europejskiego rynku pracy oraz realizacja powszechnie dostępnych programów socjalnych,
- ✓ realizacja projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego ukierunkowanych na aktywizację społeczną i zawodową przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie i Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie oraz inne podmioty sektora zabezpieczenia społecznego.

2.4.2 Bezdomność

Bezdomność to problem społeczny, charakteryzujący się brakiem miejsca stałego zamieszkania osoby nim dotkniętej. Wiąże się z uwarunkowanym psychologicznie kryzysowym stanem egzystencji osoby nieposiadającej faktycznego miejsca zamieszkania, pozbawionej środków niezbędnych do zaspokojenia elementarnych potrzeb, dotkniętej trwałym wykluczeniem społecznym i zawodowym. Jako stan ewidentnej i trwałej deprywacji potrzeb mieszkaniowych, w sytuacji, gdy dotknięta bezdomnością osoba nie jest w stanie jej zapobiec, wiąże się z poważnym upośledzeniem psychicznego i społecznego funkcjonowania człowieka.

Natura bezdomności wyklucza zamkniętą i jednoznaczną klasyfikację jej przyczyn, ponieważ doprowadza do niej cały zespół nakładających się na siebie sił sprawczych, zespół postaw, zachowań determinowanych predyspozycjami osobowościowymi, którym sprzyjają sytuacje społeczne i sposób funkcjonowania służb socjalnych. Ustawa o pomocy społecznej jako osobę bezdomną definiuje osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Brak domu uniemożliwia normalny rozwój człowieka, wpływa negatywnie na stan zdrowia psychicznego i fizycznego, uniemożliwia rozwijanie aspiracji kulturowych, regenerację sił i wypoczynek. Deprywacji zatem podlegają nie tylko szeroko rozumiane potrzeby mieszkaniowe, ale właściwie wszystkie poziomy potrzeb, począwszy od najbardziej podstawowych potrzeb fizjologicznych, skończywszy zaś na potrzebie samorealizacji. Stan ten jest uwarunkowany wieloczynnikowo, między innymi poprzez zmniejszoną zdolność do samodzielnego życia i radzenia sobie, poddania się wymaganiom otoczenia, niewielką odpornością na sytuacje trudne, czy marginalizację społeczną.

Najczęstsze przyczyny bezdomności wynikają z:

- ✓ z sytuacji społeczno-ekonomicznej, w tym wzrostu bezrobocia, braku miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, braku opieki nad wychowankami domów dziecka po ukończeniu 18 lat,
- ✓ z sytuacji prawnej, polegającej na możliwości wyeksmitowania lokatora "donikąd" za zaległości w opłatach czynszowych,
- ✓ z przyczyn związanych z patologiami, w tym z powodu alkoholizmu, przestępczości, odrzucenia lub braku opieki ze strony najbliższych, rozwodu lub trwałego rozpadu więzi formalnych lub nieformalnych, prostytucji kobiet, przemocy w rodzinie,
- ✓ z przyczyn natury socjopsychologicznej, w tym świadomego wyboru innego sposobu życia, odrzucenia obowiązującego systemu wartości,
- ✓ przyczyn osobowościowych, w tym poczucia niższości, osamotnienia, wstydu, przekonania o złej naturze świata i ludzi.

Problem bezdomności na terenie Gminy Strachówka nie występuje w sposób istotny, możliwy do zidentyfikowania w statystykach pomocy społecznej – na przestrzeni całego analizowanego okresu dotknięte nim były maksymalnie 2 jednoosobowe rodziny.

2.4.3 Rodziny dysfunkcyjne

Członkowie rodziny tworzą układ, na który można spojrzeć jak na system. Wzajemne oddziaływanie na siebie poszczególnych elementów, czyli członków rodziny powoduje funkcjonowanie systemu. W rodzinie zdrowej relacje pomiędzy małżonkami są równoległe oraz dwukierunkowe, oparte na wspólnych ustaleniach dotyczących podziału obowiązków i sposobu wychowywania dzieci. Zaburzone funkcjonowanie jednego z jej członków uderza w cały jej system rodzinny, wtedy można mówić o dysfunkcyjności takiej rodziny. Sama dysfunkcja oznacza zaburzenie komunikacyjne bądź strukturalne rodziny, np. centralną postacią jest rodzic będący sprawcą przemocy itd.). Może to też być zaburzenie własnych granic, granic pomiędzy poszczególnymi osobami w rodzinie, np. nieuszanowanie czyjejś intymności, uczuć i poglądów.

Rodziną dysfunkcyjną, może być rodzina z problemem wykorzystywania seksualnego, w której jedno bądź oboje rodziców wykorzystuje seksualnie kogoś (partnera, współmałżonka, dzieci) w rodzinie. To także rodzina z terrorem psychicznym, czyli taka, w której jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszenie itp.) wobec członków swojej rodziny. Rodziną taką jest też rodzina z przemocą fizyczną, czyli taka, w której jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny. Rodziną dysfunkcyjną jest też rodzina z przewlekłą chorobą – jedno bądź oboje rodziców cierpi na stałe schorzenie bądź jest przykute do wózka inwalidzkiego, za swój stan obarcza winą domowników, staje się centralną postacią w rodzinie.

Przyczyną dysfunkcji rodziny może być również problem alkoholowy, który jednak ze względu na złożoność tego problemu i występowanie również poza ramami jakie tworzy rodzina, został scharakteryzowany w odrębnym podrozdziale.

Tabela 2.9 i wykresy 2.8 – 2.9 przedstawia sytuację rodzin zagrożonych dysfunkcjami w Gminie Strachówka na przestrzeni poprzedniego okresu programowania.

Tabela 2.9

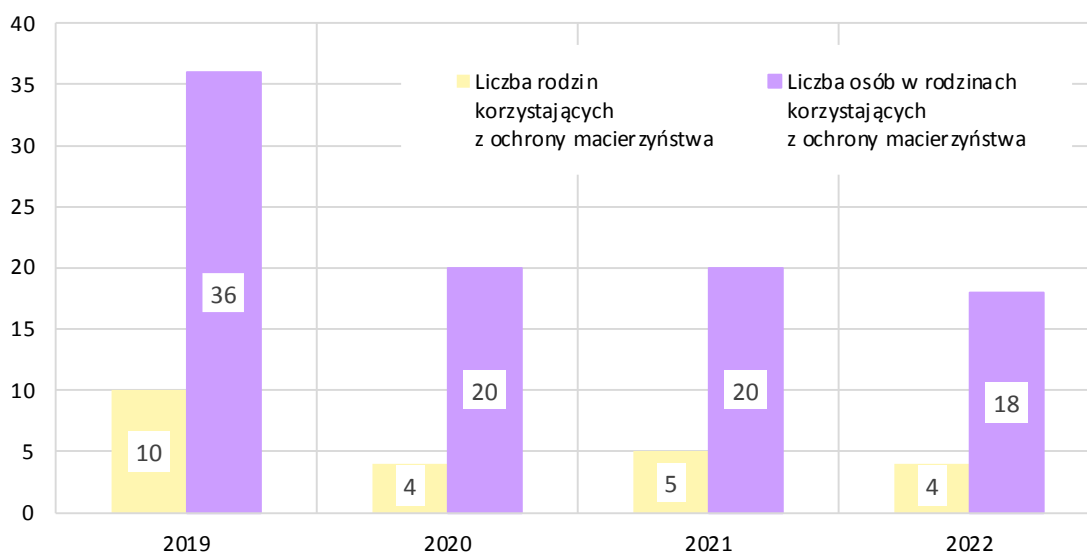
Liczba rodzin zagrożonych dysfunkcjami korzystających z usług pomocy społecznej w Gminie Strachówka w latach 2019-2022

Wyszczególnienie	Lata			
	2019	2020	2021	2022
Konieczność ochrony macierzyństwa				
Liczba rodzin korzystających z ochrony macierzyństwa	10	4	5	4
Liczba osób w rodzinach korzystających z ochrony macierzyństwa	36	20	20	18
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego				

Liczba rodzin korzystających z pomocy w bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	7	5	7	7
Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy w bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	23	18	27	28

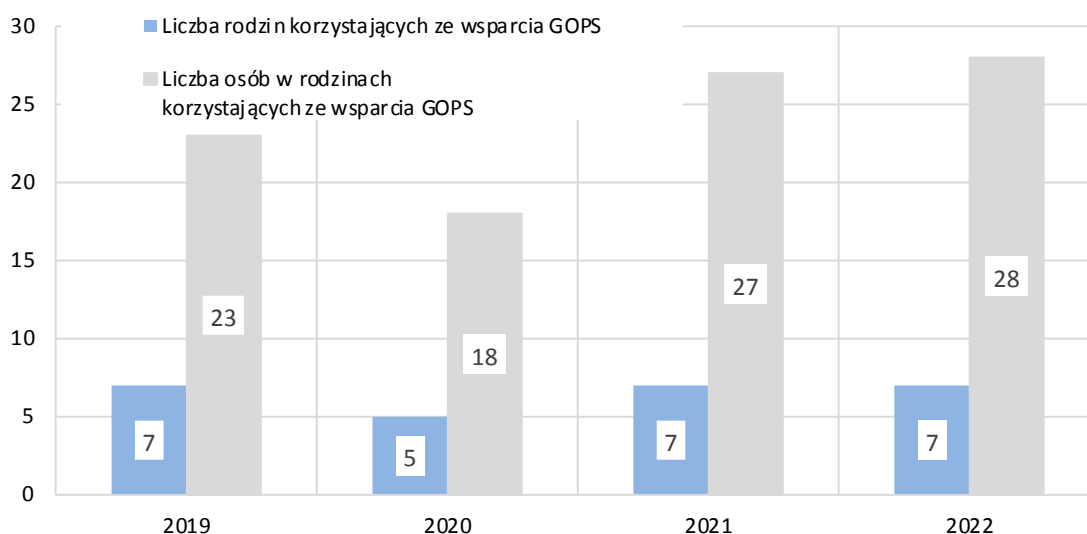
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce

Wykres 2.8 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w zakresie ochrony macierzyństwa w Gminie Strachówka w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce

Wykres 2.9 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w Gminie Strachówka w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce

Z zaprezentowanych danych wynika, iż problem dysfunkcji rodzin w zakresie ochrony macierzyństwa w Gminie Strachówka w okresie wdrażania poprzedniej *Strategii* systematycznie tracił na sile lub utrzymywał tendencje spadkową – łącznie w analizowanym okresie ilość osób korzystających ze wsparcia GOPS w tym zakresie spadła o ponad połowę. W zakresie bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego odnotowano okresowe wahnięcia ilości osób korzystających z pomocy przy jednoczesnym wzroście ilości osób w rodzinach. Wyjątek stanowił problem przemocy w rodzinie który ujawnił się w statystykach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jedynie w roku 2020 w odniesieniu do jednej pięcioosobowej rodziny – natomiast miał swoje odzwierciedlenie w liczbie wszczynanych procedur *Niebieskiej Karty* – co zostanie scharakteryzowane w dalszej części niniejszego podrozdziału.

Mówiąc o zjawiskach dysfunkcji w rodzinach i ich dynamice na przestrzeni ostatniego okresu programowania trudno nie docenić wpływu programów socjalnych realizowanych przez rząd centralny. Wzrost dochodów rodzin spowodował podniesienie standardu życia, zwiększenie pewności egzystencjonalnej oraz pozwolił na lepsze funkcjonowanie rodziny i relacji wewnątrz niej. Można byłoby szeroko omawiać preferencje i priorytety dysponowania tak uzyskanym budżetem – które pozostawiają nadal wiele do życzenia – co może stanowić asumpt do modernizacji rozwiązań systemowych. Niemniej w liczbach bezwzględnych ilość osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z przyczyn związanych z dysfunkcjami rodziny w Gminie Strachówka spada.

Co się tyczy zjawiska przemocy w rodzinie – zgodnie z badaniami diagnozy społecznej – blisko 20 procent mieszkańców Powiatu Wołomińskiego jest w mniej lub bardziej poważnym stopniu nią zagrożona. Bardzo sporadycznie i w ograniczony sposób problem ten ujawnia się w statystykach pomocy społecznej, nieco częściej w związku z prowadzeniem procedury *Niebieskiej Karty* przez Policję, niemniej problem przemocy domowej bardzo często pozostaje w czterech ścianach, co zostało jeszcze wzmocnione zasadami dystansu społecznego i rygorów epidemicznych w okresie pandemii covid-19. Tabela 2.10 oraz wykres 2.10 przedstawia liczbę i charakterystykę wszczynanych i realizowanych procedur *Niebieskiej Karty* w Gminie Strachówka na przestrzeni poprzedniego okresu programowania.

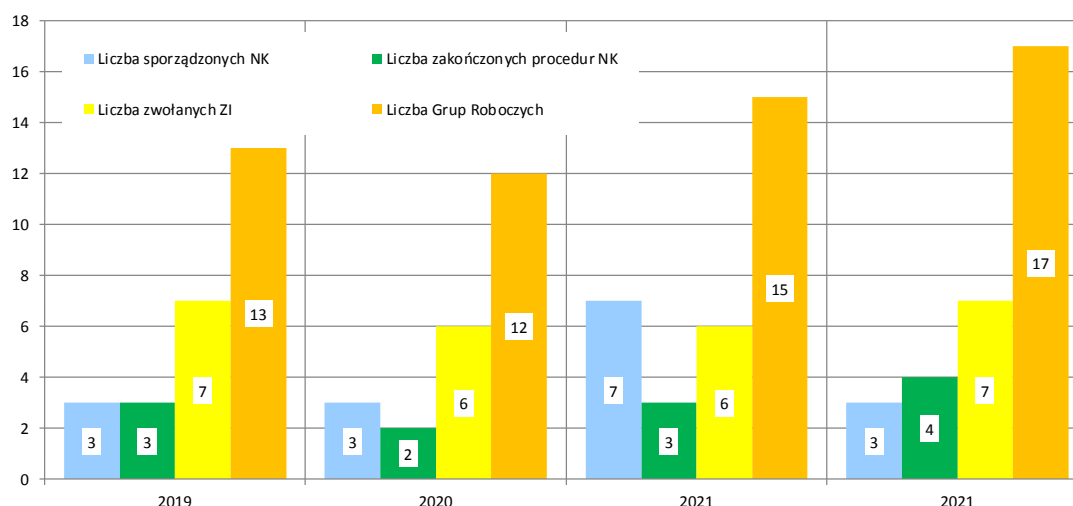
Tabela 2.10

**Liczba wszczynanych i realizowanych procedur *Niebieskiej Karty*
w Gminie Strachówka w latach 2019-2022**

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Liczba sporządzonych <i>Niebieskich Kart</i>	3	3	7	3
Liczba zakończonych procedur <i>Niebieskiej Karty</i>	3	2	3	4
Liczba zwołanych Zespołów Interdyscyplinarnych	7	6	6	7
Liczba Grup Roboczych	13	12	15	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce

**Tabela 2.10 Liczba wszczynanych i realizowanych procedur *Niebieskiej Karty*
w Gminie Strachówka w latach 2019-2022**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce

Gdy dochodzi do przemocy wprowadzana jest procedura *Niebieskiej Karty*, która przewiduje ścisłą współpracę przedstawicieli różnych instytucji tj. Policji, ośrodków pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia i innych realizujących zadania do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Procedura *Niebieskiej Karty* jest to ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez ww. instytucje w celu zapobiegania dalszemu stosowaniu przemocy. W ramach procedury odbywają się grupy robocze, realizuje się indywidualne plany pomocy. Założenie procedury *Niebieskiej Karty* nie wymaga zgody osoby. *Niebieska Karta* jest zamykana przez Zespół Interdyscyplinarny wraz z ustaniem przemocy w rodzinie na podstawie wniosku członków grupy roboczej.

Informacja na temat instytucji samorządowych oraz podmiotów i organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym lub zagrożonym przemocą w rodzinie:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie
2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wołominie
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strachówce

4. Komenda Powiatowa Policji w Wołominie
5. Komisariat Policji w Jadowie
6. Prokuratura Rejonowa w Wołominie
7. I, II i III Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej dla dorosłych przy Sądzie Rejonowym w Wołominie
8. Kuratorski Ośrodek Nr 1 w Zielonce
9. Zespół Interdyscyplinarny w Strachówce
10. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strachówce
11. Poradnia Zdrowia Psychicznego – Centrum Medyczne PRO-MED

Ilość wszczynanych procedur *Niebieskiej Karty* w Gminie Strachówka jest dość stabilna – poza wyjątkiem okresu pandemii covid-19, kiedy wzrosła prawie dwukrotnie. Jednocześnie w ogólnej ocenie pracowników poszczególnych instytucji skuteczność uruchamiania procedury jest coraz wyższa, w szczególności dzięki interdyscyplinarnemu charakterowi działań służb. Powoduje to wyższy poziom motywacji osób zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej. Zwiększa się także ogólna świadomość i wiedza społeczna odnośnie przemocy w rodzinie, w szczególności po czym można ją rozpoznać. Liczne akcje społeczne w mediach uwrażliwiają na negatywne skutki akceptacji zachowań przemocowych i motywują do reagowania w sytuacji przemocy. Zmiany w świadomości społecznej dotyczące przemocy następują organicznie, jednak efekty tych zmian widać coraz wyraźniej.

2.4.4 Alkoholizm

Problemem mającym wpływ na występowanie licznych zaburzeń funkcjonowania rodzin Gminy Strachówka jest alkoholizm. Powoduje on poważną dezorganizację i demoralizację życia rodzinnego, wynikiem czego jest większa ilość rodzin dysfunkcyjnych, nie spełniających swych podstawowych funkcji wychowawczych i opiekuńczych. W rodzinach dotkniętych alkoholizmem, któregośkolwiek z jej członków, obserwuje się również pogarszającą się sytuację materialną. W konsekwencji osoby z tego gospodarstwa domowego stają się klientami pomocy społecznej, ponieważ konieczne jest udzielanie im wsparcia finansowego.

Bardzo niepokojący jest obserwowany wzrost liczby młodych, samotnych kobiet posiadających małoletnie dzieci uzależnionych od alkoholu. Uzależnienie w takich przypadkach powoduje konieczność nagłego zapewnienia dzieciom opieki w placówkach interwencyjnych czy opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 2.11 i wykres 2.11 przedstawia liczbę osób uzależnionych od alkoholu w Gminie Strachówka w latach 2019-22 korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

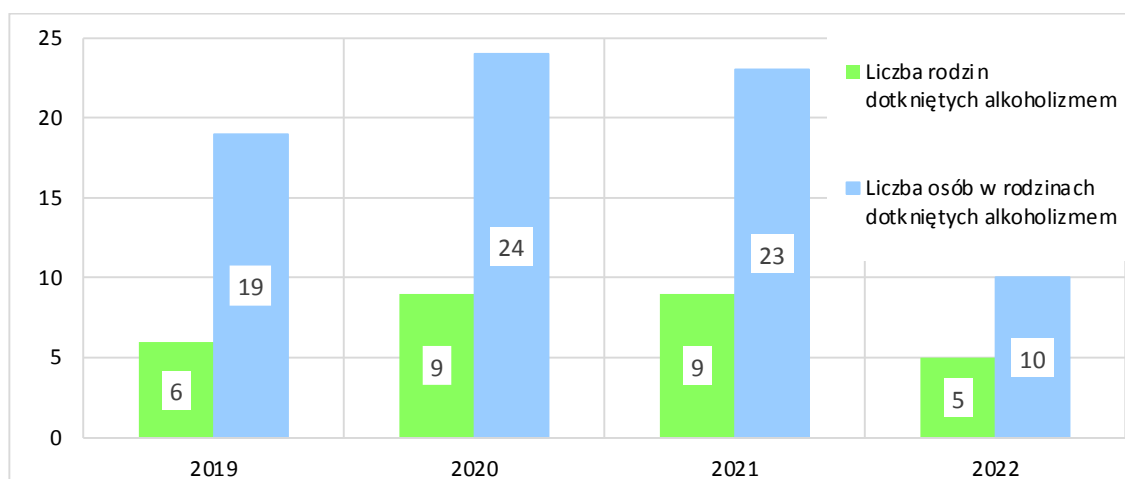
Tabela 2.11

Liczba osób uzależnionych od alkoholu w Gminie Strachówka w latach 2019-2022

Wyszczególnienie	Lata			
	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin dotkniętych alkoholizmem	6	9	9	5
Liczba osób w rodzinach dotkniętych alkoholizmem	19	24	23	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce

Wykres 2.11 Liczba osób uzależnionych od alkoholu w Gminie Strachówka w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce wynika, iż na terenie Gminy Strachówka w latach 2019-22 wzrost liczby osób uzależnionych od alkoholu, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej był silnie powiązany z okresem pandemii covid-19. Po jej zakończeniu w roku 2022 trend ten uległ istotnemu – o blisko 1/2 –spadkowi. Wskaźnik ilości korzystających z pomocy społecznej z powodu problemu alkoholizmu wyniósł w 2022 roku poniżej dwóch osób na 1000 mieszkańców – dla porównania w okresie pandemii zbliżał się do wartości 3,5 osoby. Przy spadającej liczebności populacji zjawisko alkoholizmu w Gminie Strachówka można uznać za wprawdzie ulegający osłabieniu, ale trwale istniejące w społeczeństwie jako problem społeczny, który po części jest nieujawniony i zamykany w czterech ścianach.

2.4.5 Narkomania

Jednym z podstawowych źródeł danych o skali używania substancji psychoaktywnych są reprezentatywne badania w populacji generalnej, które potwierdzają, że używanie narkotyków jest o wiele mniej rozpowszechnione niż picie napojów alkoholowych. Według danych z badań odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku jest 16 razy niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem.

W całej populacji używanie narkotyków w Polsce określa się na poziomie 5,4%, jednak w grupie wiekowej 15-34 lata – czyli grupie młodych dorosłych – rozpowszechnienie używania narkotyków w 2019 roku było blisko dwukrotnie wyższe niż w całej populacji. Według ostatniego badania Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii i Kantar Polska z 2018 roku w populacji generalnej marihuana była najczęściej używanym narkotykiem z odsetkiem 12,1%. W całej populacji ponad dwukrotnie wyższy odsetek odnotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet.

Drugą substancją psychoaktywną używaną w Polsce jest amfetamina. Jest ona o wiele rzadziej używana – do zażywania przynajmniej się 1,4% badanych. Kokaina – trzecia substancja psychoaktywna – jej poziom rozpowszechnienia nie jest wysoki, wśród młodych dorosłych odsetek użytkowników wyniósł 0,5%. Wyniki badań wśród osób dorosłych pokazują, że poziom rozpowszechnienia używania narkotyków, w tym najbardziej popularnej marihuany, w Polsce nie jest wysoki. Warto jednocześnie zwrócić uwagę na istotny, choć ostatnio ograniczony problem dopalaczy – czyli substancji psychoaktywnych o trudnym do ustalenia i usystematyzowania składzie – które są używane przez najmłodsze grupy osób korzystających z narkotyków. Ich sprzedaż w obrocie oficjalnym została dość mocno ograniczona na przestrzeni ostatnich 8 lat, niemniej nadal funkcjonują i stanowią poważne zagrożenie, głównie ze względu na bardzo niebezpieczne, ciężko identyfikowalne składniki.

W ostatnich latach obserwuje się znaczny wzrost świadomości i wiedzy na temat narkotyków wśród pedagogów, rodziców, dzieci i młodzieży. Prowadzona jest także edukacja rodziców w zakresie uzależnień oraz współpraca z nauczycielami, kuratorami i asystentami rodzin, którzy zgłaszali się w celu uzyskania wiedzy w zakresie uzależnienia oraz poprawy komunikacji w relacji dziecko – dorośli.

Historycznie po narkotyki sięgała młodzież wywodząca się z rodzin zagrożonych patologią. Obecnie ten problem dotyka środowisk, w których nie obserwuje się uzależniania od alkoholu, przemocy itp. Poważnym problemem tych rodzin jest jednak chroniczny brak wolnego czasu dla dzieci, zapracowanie rodziców, ich częsta nieobecność w domu, a co za tym idzie brak więzi emocjonalnych z dzieckiem i brak umiejętności wspólnego spędzania czasu oraz pokonywania występujących problemów. Ludzie posiadający pracę w obawie przed jej utratą angażują się w nią często kosztem własnej rodziny, a najczęściej małych dzieci.

W poprzednim okresie programowania w Gminie Strachówka nie ujawniły się osoby uzależnione od narkotyków korzystające z pomocy społecznej. To nie oznacza, że ten problem społeczny całkiem nie istnieje – być może nie ujawnia się w statystykach.

2.4.6 Niepełnosprawność i choroby przewlekłe

Definicja osób niepełnosprawnych zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych mówi: „*Niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę, oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi*”.

Natomiast ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm.) zawężyła powyższą definicję określając: „*Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeśli uzyskały orzeczenie*”

Biorąc pod uwagę powyżej przytoczone definicje niepełnosprawność przedstawia się jako zjawisko niejednorodne, które obejmuje wiele ograniczeń funkcjonalnych, może być fizyczna, intelektualna lub polegać na dysfunkcji zmysłów. Wynikać ona może z choroby somatycznej lub choroby umysłowej. Wymienione zaburzenia, sytuacje mogą mieć charakter stały lub przejściowy. Niepełnosprawność dotyczy osób w każdym wieku. Dla lepszego określenia potrzeb osób niepełnosprawnych przyjmujemy podział na siedem głównych grup:

- ✓ osoby niewidome i słabo widzące,
- ✓ osoby głuche i niedosłyszające,
- ✓ osoby niepełnosprawne intelektualnie,
- ✓ osoby chore psychicznie,
- ✓ osoby niepełnosprawne ruchowo,
- ✓ osoby starsze, niepełnosprawne z ogólnego stanu zdrowia,
- ✓ ze względu na poszczególne rodzaje schorzeń (np. układu krążenia,
- ✓ cukrzyca, hemofilia, choroby nowotworowe).

Indywidualny model niepełnosprawności określa problemy jakie napotykają osoby niepełnosprawne jako konsekwencje swojej choroby. Praca socjalna z osobą niepełnosprawną ma na celu zmotywowanie tej osoby do podejmowania wysiłków w celu jej usprawnienia. Społeczny model niepełnosprawności – są to ograniczenia, które stwarza środowisko poprzez bariery w funkcjonowaniu rodziny z osobą niepełnosprawną. Istniejące bariery są podłożem marginalizacji – wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych.

Czynnikami warunkującymi niepełnosprawność na poziomie społecznym są: sytuacja rodzinna i relacje w rodzinie, materialne warunki życia rodziny, kontakty społeczne i udział w życiu społecznym członków rodziny, postawy społeczne wobec osób niepełnosprawnych, rola i dostępność instytucji i organizacji powołanych do wspomaganie osób niepełnosprawnych, sytuacja prawna i gwarancje prawne osób niepełnosprawnych, relacje osób niepełnosprawnych z instytucjami, makrospołeczne czynniki ekonomiczne odpowiedzialne za rozmiar pomocy społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.

Z dniem 1 września 1997 roku wprowadzona została reforma orzecznictwa w wyniku której powstały dwa systemy orzecznictwa ustalające:

- A. Niezdolność do pracy, która stanowi podstawę do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia rentowego

- B. Stopień niepełnosprawności jako podstawę do korzystania z wielu form rehabilitacji zawodowej i społecznej, systemu pomocy społecznej oraz ulg i uprawnień zagwarantowanych osobom niepełnosprawnym w przepisach prawa.

Od 1 stycznia 2002 roku prawo do zasiłku pielęgnacyjnego, ulgi oraz inne uprawnienia zagwarantowane osobom niepełnosprawnym w przepisach prawa dla dzieci mogą być przyznane wyłącznie na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności, wydanego według kryteriów stosowanych dla tych orzeczeń w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Dziecko - osoba przed ukończeniem 16 roku życia jest niepełnosprawna, jeżeli posiada orzeczenie o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

System określający orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności do celów pozarentowych regulują następujące akty prawne:

- ✓ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (ostatnia nowelizacja Dz. U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm)
- ✓ Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021 r. poz. 857)
- ✓ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 roku w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17 poz. 162)

Tabela 2.12 oraz wykres 2.12 prezentuje dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce, opisujące liczbę osób niepełnosprawnych objętych wsparciem, w Gminie Strachówka w latach 2019-22.

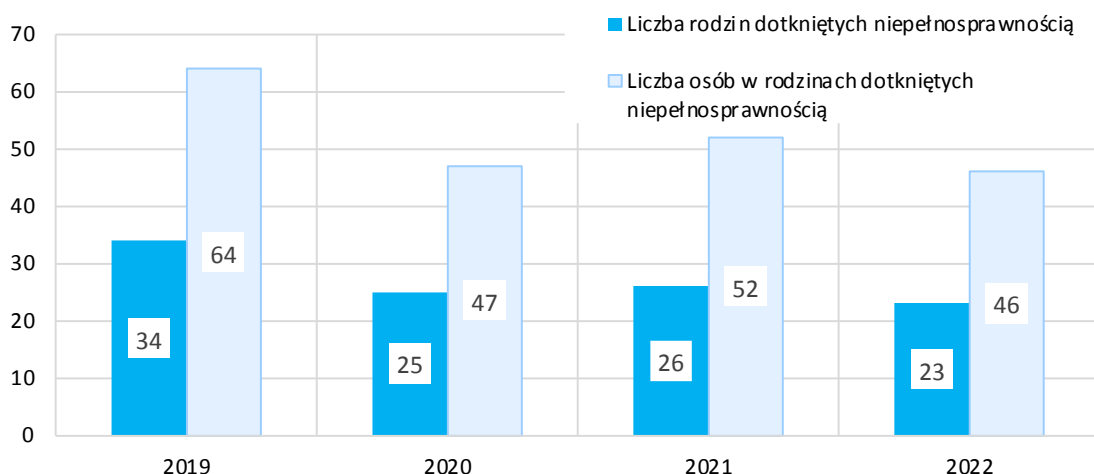
Tabela 2.12

Liczba osób niepełnosprawnych w Gminie Strachówka w latach 2019-2022 korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Lata			
	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin dotkniętych niepełnosprawnością	34	25	26	23
Liczba osób w rodzinach dotkniętych niepełnosprawnością	64	47	52	46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce

Wykres 2.12 Liczba osób niepełnosprawnych w Gminie Strachówka w latach 2019-2022 korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce

W analizowanym okresie liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną w Gminie Strachówka spadła o 1/3. Przeciętnie w roku 2022 w Gminie Strachówka blisko 9 osób na 1000 mieszkańców korzystało ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołominie w dniu 31 grudnia 2022 roku zarejestrowanych było 218 osób z niepełnosprawnościami w tym 92 kobiety. Dane dotyczące dynamiki ilości osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołominie w latach 2019-2022 zawiera tabela 2.13 wykres 2.13.

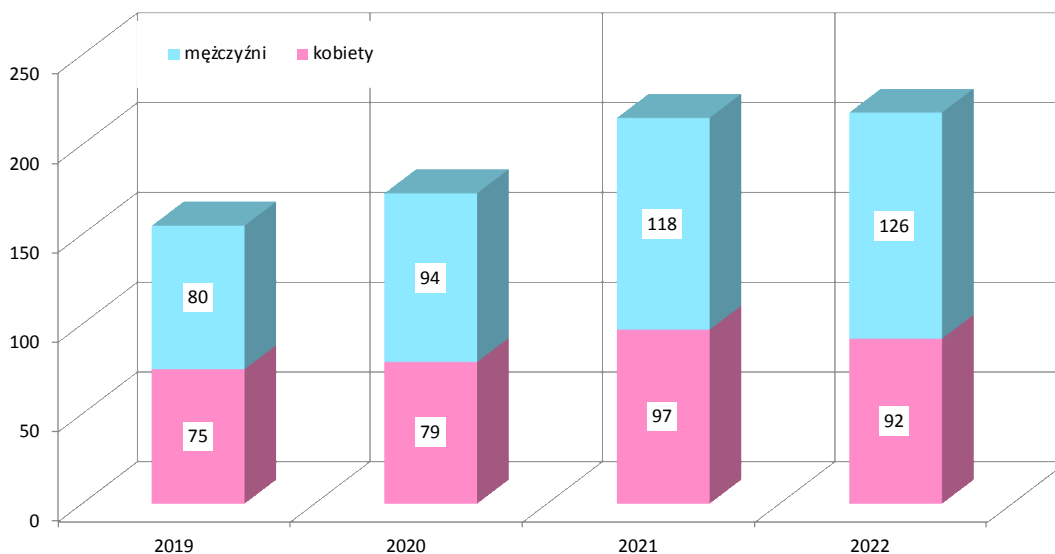
Tabela 2.13

Dynamika bezrobocia osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Wołomińskim w latach 2019-2022 (stan na ostatni dzień roku)

Rok	Osoby z niepełnosprawnościami zarejestrowani jako bezrobotni	w tym kobiety
2019	155	75
2020	173	79
2021	215	97
2022	218	92

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie

Wykres 2.13 Dynamika bezrobocia osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Wołomińskim w latach 2019-2022 (stan na ostatni dzień roku)

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie

W dynamice ilości osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołominie jako osoby bezrobotne, zaobserwowano systematyczną tendencję wzrostową na przestrzeni analizowanego okresu programowania. Ilość bezrobotnych z niepełnosprawnościami wzrosła o około 40%. Należy podejrzewać, iż miał na to wpływ stan pandemii covid-19, którego wpływ na grupę osób z niepełnosprawnościami odbywa się z pewnym opóźnieniem w stosunku do całej populacji bezrobotnych – później można zaobserwować jego negatywne skutki, ale najwyraźniej ich wpływ trwa dłużej.

Spadek ilości osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na przestrzeni poprzedniego okresu programowania jest efektem realizacji dużej ilości działań projektów współfinansowanych przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, skierowanych do tej grupy docelowej. W Powiecie Wołomińskim realizacji działań podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w ramach *Programu Operacyjnego – Wiedza Edukacja Rozwój* (m.in. w ramach priorytetu I) oraz przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020* (m.in. w ramach priorytetu IX) a także realizacja programów krajowych finansowanych z Funduszu Solidarnościowego spowodowała, że osoby niepełnosprawne posiadają wyższe kwalifikacje, dostosowane do potrzeb rynku pracy, częściej znajdują pracę, stają się samodzielne i zintegrowane społecznie, a co za tym idzie rzadziej korzystają z tradycyjnych form wsparcia. Zmienił się też istotnie stosunek do osób niepełnosprawnych, którzy przestali być traktowani jako skazani na przebywanie w czterech ścianach, zniknęło wiele barier uniemożliwiających im normalne funkcjonowanie. W liczbach bezwzględnych ilość osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności nie zmniejszyła się o połowę, jednak podejmowane działania powodują, że ilość osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej spada a rośnie ilość niepełnosprawnych samodzielnie funkcjonujących na rynku pracy i w otoczeniu społecznym.

Powiązaniem – choć absolutnie nie do zbagatelizowania - zidentyfikowanym problemem społecznym występującym w Gminie Strachówka, są długotrwałe i ciężkie choroby, które w poprzednim okresie programowania stanowiły częsty powód korzystania z pomocy

społecznej. Obecnie ze wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby korzysta niespełna 7 osób na 1000 mieszkańców Gminy Strachówka, co przy dynamicznie starzejącym się społeczeństwie i złej sytuacji demograficznej powinno stać się elementem programowanej polityki społecznej Gminy w latach 2024-2033.

Tabela 2.14 oraz wykres 2.14 prezentuje dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce, opisujące liczbę osób objętych wsparciem ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę, w latach 2019-2022.

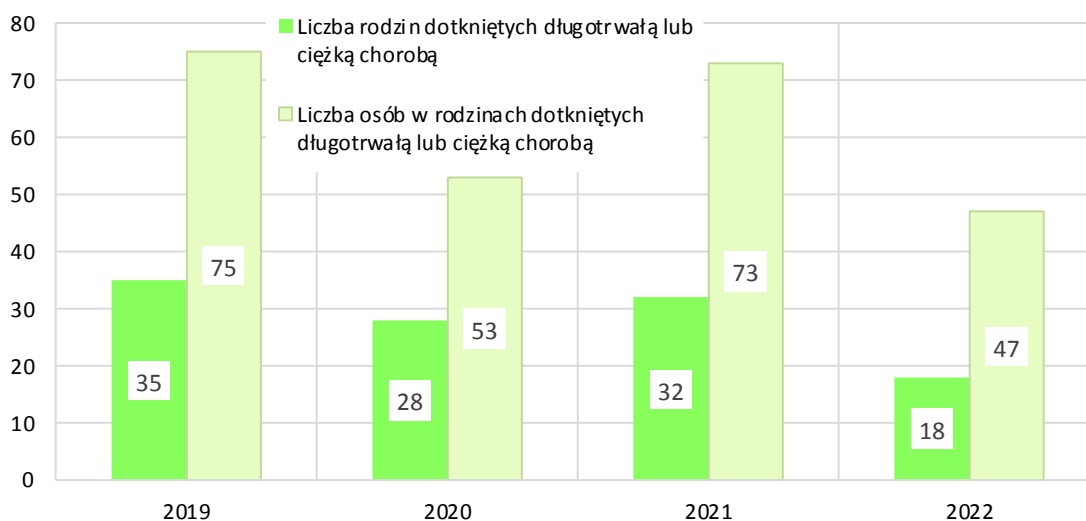
Tabela 2.14

Liczba osób w Gminie Strachówka korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę w latach 2019-2022

Wyszczególnienie	Lata			
	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą	35	28	32	18
Liczba osób w rodzinach dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą	75	53	73	47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce

Wykres 2.14 Liczba osób w Gminie Strachówka korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strachówce

Ilość osób w Gminie Strachówka korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę spadała – zjawisko zmniejszyło się w analizowanym okresie o blisko połowę. W Gminie problem dotyka blisko 7 osób na 1000 mieszkańców – na początku tego okresu było to ponad 13 osób.

W kontekście pogarszającej się sytuacji demograficznej Gminy Strachówka, problem długotrwałych i ciężkich chorób a także niepełnosprawności – co pozostaje ze sobą w ścisłej korelacji – powinien stanowić jeden z kluczowych obszarów wsparcia w ramach działań niniejszej *Strategii*

2.4.7 Problemy osób starszych

Demograficzne starzenie się ludności Europy i niektórych wysoko rozwiniętych krajów świata – w tym społeczeństwa polskiego – jest procesem o charakterze globalnym. Prognozuje się, iż w perspektywie najbliższych dziesięcioleci tendencja ta jeszcze się nasili, doprowadzając do istotnych przeobrażeń w proporcjach pomiędzy osobami starszymi i młodymi. Jak wynika z analizowanych danych poprzedniego okresu programowania wskaźnik obciążenia demograficznego (ilość osób w wieku przedprodukcyjnym i po-produkcyjnym na każde 1000 osób w wieku produkcyjnym) w Gminie Strachówka wzrósł istotnie w okresie ostatnich 9 lat z 630 do 731 osób (przyrost o ponad 14%). Umowna granica określająca stopień starzenia się społeczeństwa to 15% osób powyżej 60 roku życia. W Gminie Strachówka na koniec roku 2022 wskaźnik ten wyniósł aż 24,7%. Oznacza to wzrost o ponad 2 punkty procentowe tj. o prawie 9% w stosunku do poprzedniego okresu programowania. Ta sytuacja z pewnością niekorzystnie zaprocentuje trudnościami zabezpieczenia emerytalnego i podstawowej opieki zdrowotnej, ponieważ w wiek emerytalny w kolejnym okresie programowania zaczną wkraczać roczniki wyżu demograficznego lat siedemdziesiątych. Stabilizacja liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i spadek liczby osób w wieku produkcyjnym spowoduje w najbliższej przyszłości również wiele problemów na rynku pracy.

Zmiany zachodzące w strukturze wieku oznaczają, że systematycznie będzie spadać liczba młodych osób w wieku reprodukcyjnym, wzrośnie natomiast liczba osób starszych wymagających wsparcia i opieki. Zwiększającym się w wyniku tych procesów potrzebom będą towarzyszyć coraz skromniejsze zasoby demograficzne służące do ich zaspokajania. Jak podkreślają demografowie, Polska należy do krajów, w których ta zmiana będzie szczególnie dotkliwa, gdyż zgodnie z prognozami w 2060 roku stanie się jednym z najstarszych społeczeństw w Unii Europejskiej.

W ostatnich latach obserwuje się wzrost zainteresowania problematyką starości i starzenia się, co niewątpliwie jest związane z szybko postępującymi zmianami demograficznymi. Starzenie się populacji Gminy Strachówka jest zjawiskiem zachodzącym w bardzo szybkim tempie – przemiany demograficzne zaczęły wyprzedzać wzrost gospodarczy. Przemiany demograficzne w Polsce a także w populacji Gminy następują tak szybko, że utrudniają reagowanie na pojawiające się wyzwania. W dyskursie publicznym coraz dobitniej wyrażane jest przekonanie, że starość stanowi równie istotny etap życia jednostki, jak każdy poprzedni, a poznanie i analiza procesów starzenia się na wszystkich płaszczyznach życia nie tylko przyczyni się do pogłębienia ogólnej wiedzy o człowieku, ale również pozwoli na przygotowanie różnych sfer życia społeczno-gospodarczego na przyjęcie stale rosnącej populacji osób starszych.

Na terenie Powiatu Wołomińskiego pomoc dla osób starszych jest realizowana między innymi przez następujące ośrodki:

- ✓ Kluby Seniora *Babie Lato* w Zielonce, Klub Seniora w Klembowie, Kluby Seniora w Gminie Dąbrówka, Klub Seniora w Tłuszczu, Klub Aktywnego Seniora w Radzyminie, Kluby Seniora oraz Chór *Złota Jesień* w Ząbkach, Kluby Seniora w Markach
- ✓ Rodzinny Dom Pomocy Klub Seniora *Oaza* w Zielonce,
- ✓ Klub Senior+ w Ząbkach, Dzienny Dom Senior+ w Wołominie, Klub Senior+ w Tłuszczu, Klub Senior+ w Dąbrówce, dwa Kluby Senior+ w gminie Poświętne

- ✓ Uniwersytet Trzeciego Wieku w Wołominie, Uniwersytet Trzeciego Wieku w Kobyłce, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Uniwersytet Seniora w Markach oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku w Tłuszczu,
- ✓ Stowarzyszenie Powiatowy Uniwersytet Otwarty w Wołominie z filią w Ząbkach
- ✓ Radzyński Uniwersytet Otwarty i Stowarzyszenie Seniorów Ziemi Radzyńskiej
- ✓ Rady Seniorów w gminach Powiatu Wołomińskiego
- ✓ Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów *Spokojna Jesień* w Urloch
- ✓ Dzienny Dom Wsparcia w Strachówce

Kluby Seniora

Kluby prowadzą bogatą ofertę edukacyjno-kulturalną odpowiadającą na potrzeby seniora – uczestnictwa w spotkaniach integracyjnych oraz międzypokoleniowych z przedszkolakami, młodzieżą szkolną, wolontariuszami, oraz innymi seniorami. W ciągu roku organizują dla seniorów zabawy taneczne, wycieczki oraz spotkania okolicznościowe. Uczestnicy korzystają również z atrakcyjnej oferty kulturalnej, gimnastyka dla seniorów, ćwiczenia i inne formy ruchowe poprawiające ruchomość stawów, pomagające w schorzeniach kręgosłupa, usprawniające cały aparat ruchowy i dodające seniorowi siły. Program zajęć jest dostosowany do możliwości ruchowych uczestników i jest tak ułożony, by zmniejszyć do minimum ryzyko urazów i kontuzji. Ćwiczenia gimnastyczne prowadzone są grupowo i indywidualnie przy użyciu sprzętu sportowego. W ramach zajęć seniorzy mają możliwość korzystania z zabiegów fizjoterapeutycznych, które obejmują m.in. ćwiczenia indywidualne czy masaż.

Kluby Senior+ oraz Dienne Domy Pobytu Senior+

Celem Programu Wieloletniego *Senior+*, opracowanego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej jest aktywizacja seniorów poprzez dofinansowanie jednostek samorządu terytorialnego na rozbudowę infrastruktury dziennych ośrodków wsparcia.

W Klubach *Senior+* seniorzy mają możliwość spotykać się, działać na rzecz innych i w ramach wzajemnej pomocy. Głównym celem takiej placówki jest motywacja do działań w ramach samopomocy i wolontariatu. Dzienny Dom Pobytu *Senior+* natomiast jest bardziej rozbudowaną pod względem możliwości dla mieszkańców placówką. Wymagane jest, aby Dzienny Dom Pobytu był dostępny dla seniorów minimum 8 godzin dziennie od poniedziałku do piątku. W takim ośrodku wsparcia są realizowane usługi, których celem jest udzielenie pomocy w codziennych czynnościach, a także zapewnienie posiłku. Wśród usług świadczonych przez placówkę tego rodzaju mogą się znaleźć: usługi socjalne, usługi edukacyjne, usługi aktywności ruchowej lub kinezyterapii, usługi kulturalno-oświatowe, terapia zajęciowa, usługi sportowo-rekreacyjne, usługi aktywizujące społecznie.

Do zakresu oferowanych usług oraz liczby osób z nich korzystających powinno być dostosowane miejsce (budynek, lokal). Niestety, jego brak w zasobach samorządów jest najczęstszym powodem ograniczonego rozwoju sieci placówek wsparcia dziennego dla osób starszych.

Uniwersytety Trzeciego Wieku

Uniwersytety Trzeciego Wieku są placówkami dydaktycznymi dla osób w wieku poprodukcyjnym, których celem działania jest poprawa jakości życia osób starszych. Celem działalności UTW jest aktywizacja osób starszych oraz wykorzystanie ich potencjału – wiedzy, umiejętności i doświadczenia życiowego, dla rozwoju gospodarczego i społecznego. Uniwersytety Trzeciego Wieku są dla seniorów miejscem spotkań z podobnymi do nich osobami, które muszą stawiać czoła wielu problemom w tym jednym, głównemu – problemowi braku akceptacji ze strony młodych. Po latach pracy zawodowej, wychowywania dzieci czy współuczestnictwie w wychowywaniu wnuków, niekiedy utracie współmałżonka i znajomych, nadmiar czasu i zamknięcie w czterech ścianach własnego domu może mieć szkodliwe skutki. Nowa pasja, chęć pozyskiwania wiedzy, wymiana doświadczeń ma charakter terapeutyczny, pozwala ponownie otworzyć się na świat i zaakceptować go takim, jakim stał się w wyniku zmian cywilizacyjnych i pokoleniowych.

Wielu seniorów jest wciąż sprawnych, nie znosi bezczynności, potrzebuje pretekstu do wyjścia z domu. Jedną z form aktywizacji starszych ludzi są uniwersytety trzeciego wieku, które stwarzają możliwości rozwoju przez całe życie, pobudzają do aktywizacji społecznej w interesie jednostki i ogółu, ułatwiają nawiązywanie przyjaźni, zapewniają możliwość dbania o kondycję fizyczną.

Rada Seniorów w Gminie Strachówka

Gminy, powiaty i województwa mają obowiązek tworzenia rad seniorów na wniosek określonej liczby osób. Członkowie rad uzyskują m.in. kompetencje do kierowania zapytań, na które władza będzie musiała zareagować - takie zmiany wprowadza nowelizacja przepisów ustrojowych jednostek samorządu terytorialnego, która została opublikowana w Dzienniku Ustaw.

Gminne rady seniorów nie są instytucją nową. Powoływanie ich umożliwia art. 5c ustawy o samorządzie gminnym jako ciało o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym. Rady seniorów składają się z przedstawicieli podmiotów działających na rzecz osób starszych, w szczególności przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących uniwersytety trzeciego wieku. Obowiązujące przepisy mówią, że rada gminy może utworzyć radę seniorów, z własnej inicjatywy lub na wniosek zainteresowanych środowisk. Nie ma jednak takiego obowiązku. Obecnie brak też przepisów umożliwiających pokrycie przez samorząd kosztów działalności rady seniorów.

Celem strategicznym dla polityki senioralnej Gminy Strachówka, zgodnym z *Programem Polityki Senioralnej Powiatu Wołomińskiego na lata 2019-2025* jest to, aby przy wykorzystaniu możliwości wszystkich podmiotów stwarzać korzystne warunki godnego, samodzielnego, zdrowego starzenia się mieszkańców w połączeniu z tworzeniem możliwości czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym.

W kontekście pogarszającej się sytuacji demograficznej Gminy Strachówka, intensywnego starzenia się populacji, problem długotrwałych i ciężkich chorób a także starości co pozostaje ze sobą w ścisłej korelacji – powinien stanowić jeden z kluczowych obszarów wsparcia w ramach działań niniejszej *Strategii*.

2.5 Identyfikacja problemów

Rysunek 2.1 prezentuje grupy osób zagrożonych społecznie i zawodowo, zamieszkujące na terenie Gminy Strachówka, które zostaną objęte działaniami strategii, a których problemy stanowią podstawę do konstruowania celów strategicznych i operacyjnych.

Rysunek 2.1

Grupy osób zagrożonych społecznie i zawodowo objęte działaniami Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Syntetyczne zestawienie problemów już istniejących oraz zagrożeń, które oddziałując z zewnątrz mogą istniejące problemy pogłębić i być przyczyną nowych, które będą przedmiotem rozwiązań części realizacyjnej strategii, dotyczących poszczególnych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym zidentyfikowanych w Gminie Strachówka prezentują tablice 2.1 – 2.5.

Tablica 2.1

Zidentyfikowane problemy i zagrożenia dotyczące osób nieaktywnych zawodowo

Problemy i zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">
✓ Emigracja zarobkowa
✓ Wycofywanie się osób nieaktywnych zawodowo z życia społecznego, zmiany w osobowościach.
✓ Bierność osób nieaktywnych zawodowo.

- ✓ Występowanie zjawiska dziedziczenia braku aktywności zawodowej i ubóstwa tzw. kumulacja bierności zawodowej w rodzinie oraz uzależnienie od pomocy społecznej
- ✓ Niskie wykształcenie i kwalifikacje osób nieaktywnych zawodowo
- ✓ Wycofywanie się kobiet z rynku pracy w efekcie korzystania ze wsparcia w ramach programu 800+ oraz wzrost odsetka kobiet w populacji bezrobotnych
- ✓ Niedostosowane wykształcenia i kwalifikacji osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy.
- ✓ Brak systemu motywacyjnego pracodawców do tworzenia nowych miejsc pracy.
- ✓ Występowanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia tzw. szarej strefy.
- ✓ Frustracja, apatia oraz spadek poziomu samoakceptacji
- ✓ Częste zmiany przepisów prawnych i ich niespójność.

Źródło: Opracowanie analityczne, na podstawie konsultacji społecznych

Tablica 2.2

Zidentyfikowane problemy i zagrożenia dotyczące rodzin i dzieci w tym dzieci z niepełnosprawnościami

Problemy i zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przemoc domowa i niechęć do ujawniania tego problemu ✓ Konsumpcyjny styl życia ✓ Niewydolność wychowawcza rodziców ✓ Pogłębianie się niepełnosprawności dzieci na skutek braku pomocy na etapie wczesnego wspomagania rozwoju ✓ Rozluźnienie więzi rodzinnych ✓ Brak dialogu i niewłaściwe relacje między członkami rodzin ✓ Ograniczone zaangażowanie dzieci i młodzieży w różnorodne form spędzania wolnego czasu. ✓ Niewystarczająco sprzyjające warunki do zakładania rodziny i posiadania dzieci determinujące problemy demograficzne

- ✓ Występowanie zagrożeń mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny tj. uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, zmniejszającej się ilości czasu wolnego, przemoc w rodzinie.
- ✓ Mała aktywność środowiska lokalnego na rzecz rodziny.
- ✓ Brak świadomości problemów uzależnień
- ✓ Niewystarczająca liczba lokali socjalnych.
- ✓ Ograniczony stopień zabezpieczenia dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania wolnego czasu.
- ✓ Przyzwolenie dla zachowań aspołecznych i antyobywatelskich
- ✓ Brak wsparcia otoczenia społecznego dla osób dotkniętych kryzysem, w szczególności przemocą w rodzinie czy molestowaniem seksualnym
- ✓ Zagrożenia cywilizacyjne m.in. uzależnienie od urządzeń cyfrowych i cyberprzestrzeni

Źródło: Opracowanie analityczne, na podstawie konsultacji społecznych

Tablica 2.3

Zidentyfikowane problemy i zagrożenia dotyczące osób z niepełnosprawnościami

Problemy i zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zagrożenie epidemiologiczne związane z COVID-19 ✓ Drastyczne ograniczenia dostępu do rehabilitacji zdrowotnej, specjalistycznych usług medycznych, opiekuńczych i opiekuńczo-leczniczych nad osobami niepełnosprawnymi i długotrwale chorymi. ✓ Wykluczenie i izolacja społeczna oraz niski poziom akceptacji społecznej osób niepełnosprawnych. ✓ Niedostatek inicjatyw skierowanych do osób z niepełnosprawnościami przede wszystkim związanych z aktywizacją zawodową, włączeniem cyfrowym i podnoszeniem kwalifikacji ✓ Rosnące potrzeby ilości usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami ✓ Duże zapotrzebowanie na opiekę wytchnieniową, usługi asystencji osobistej i turnusy rehabilitacyjne istotnie przewyższające środki przekazywane z Funduszu Solidarnościowego

- ✓ Brak przyrostu liczby miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami i zwiększanie się ilości osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych jako bezrobotne.
- ✓ Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami.
- ✓ Obawa pracodawców przed zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami wynikająca z uwarunkowań formalnoprawnych
- ✓ Istniejących wśród pracodawców stereotyp konsekwencji zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: Opracowanie analityczne, na podstawie konsultacji społecznej

Tablica 2.4

**Zidentyfikowane problemy i zagrożenia
dotyczące osób zagrożonych wykluczeniem społecznym**

Problemy i zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niechęć do ujawniania swojego problemu. ✓ Niski dostęp do doradców personalnych, wsparcia rozwojowego i psychospołecznego, psychologów i psychiatrów ✓ Negatywne konsekwencje wynikające z zagrożenia wykluczeniem społecznym dla rodziny. ✓ Brak jednolitej bazy danych i statystyk na temat osób uzależnionych w tym według typów uzależnień. ✓ Niska skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Źródło: Opracowanie analityczne, na podstawie konsultacji społecznych

Tablica 2.5

**Zidentyfikowane problemy i zagrożenia
dotyczące osób starszych i długotrwale chorych**

Problemy i zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak dostępności usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym na rzecz osób starszych potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. ✓ Deficyty dostępu do usług opieki całodobowej oraz placówek półstacjonarnych i dziennych. ✓ Rosnące potrzeby ilości usług opiekuńczych dla osób starszych w związku ze starzeniem się społeczeństwa w tym brak domu pomocy społecznej. ✓ Niedostatek inicjatyw skierowanych do osób starszych przede wszystkim związanych z aktywizacją zawodową, włączeniem cyfrowym i podnoszeniem kwalifikacji.

Źródło: Opracowanie analityczne, na podstawie konsultacji społecznych

Rozdział 3. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

3.1. Misja Gminy Strachówka w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Zapobieganie wykluczeniu oraz integracja społeczna poprzez rozwój usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prac zespołu do opracowania projektu *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*

3.2. Hierarchia i uzasadnienie wyboru celów strategicznych

Cele strategiczne określających stany, których osiągnięcie w poszczególnych sferach funkcjonowania Gminy Strachówka społeczność lokalna uznaje za pożądane. Definiują one wizję rozwoju w horyzoncie czasowym roku 2033. Na podstawie przeprowadzonych konsultacji określono w *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033* trzy cele strategiczne.

Cele operacyjne konkretyzują wizję sformułowane w poszczególnych *celach strategicznych* Gminy Strachówka w kontekście zidentyfikowanych głównych problemów dotyczących rodzin dotkniętych kryzysem wartości i funkcji, osób dotkniętych długotrwałym bezrobociem, osób dotkniętych długotrwałą chorobą i niepełnosprawnością, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze oraz osób dotkniętych alkoholizmem i przemocą domową. Dla realizacji *celów strategicznych* określono 18 wynikających z nich *celów operacyjnych*.

W rozdziale piątym określone są wskaźniki realizacji celów, zaś *cele operacyjne* zostały rozpisane w rozdziale szóstym na listę zidentyfikowanych zadań, które mają ukazywać konkretne efekty, które Gmina Strachówka chce osiągnąć w okresie objętym *Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych*.

Sformułowane w procesie społeczno-ekspertycznym *cele strategiczne* i *operacyjne* zostały zaprezentowane w tablicach 3.1, 3.2, 3.3.

3.2.1. Cel strategiczny 1 *Efektywny system wsparcia dla rodzin i dzieci oraz otoczenia rodzin - wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu*

W przypadku braku zdolności rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wyczerpaniu działań wspierających, dla dobra dziecka może być ono umieszczone w pieczy zastępczej (na podstawie orzeczenia sądu lub w przypadku pilnej konieczności). Piecza zastępcza ma charakter tymczasowy i dzieli się na formę rodzinną i instytucjonalną. Niestety na przestrzeni ostatnich lat proces ten przybiera na sile a ilość dzieci trafiających do pieczy zastępczej systematycznie się zwiększa, przy jednoczesnym deficycie zainteresowania pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu to system zaplanowanych działań, które mają pomóc przywrócić takim rodzinom zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Działania te wspomagają rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, w taki sposób, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece zastępczej. Rodziny zagrożone kryzysem powinny być stale monitorowane przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników medycznych i inne instytucje, w tym także – w razie potrzeby – przez Policję i kuratorów sądowych. Pomoc rodzinie rekomendowana jest w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej oraz organizowania spotkań dla rodzin, w tym grup wsparcia. Pomocą służą asystenci rodziny, rodziny wspierające oraz placówki wsparcia dziennego.

Przykładem usług realizowanych na rzecz młodzieży w pieczy zastępczej i zagrożonej wykluczeniem oraz rodzin dotkniętych kryzysem w środowisku lokalnym jest rodzina wspierająca - rodzina z bezpośredniego otoczenia dziecka, czyli np. sąsiedzi czy rodzina zaprzyjaźniona. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Tablica 3.1

KARTA CELU STRATEGICZNEGO 1

**EFEKTYWNY SYSTEM WSPARCIA DLA RODZIN I DZIECI ORAZ OTOCZENIA RODZIN -
WYMAGAJĄCYCH POMOCY W CODZIENNYM FUNKCJONOWANIU**

Cel strategiczny 1	Cele operacyjne
<p>EFEKTYWNY SYSTEM WSPARCIA DLA RODZIN I DZIECI ORAZ OTOCZENIA RODZIN - WYMAGAJĄCYCH POMOCY W CODZIENNYM FUNKCJONOWANIU</p>	<p>1.1 System profilaktyki pozwalającej dzieciom pozostawać w prawidłowo funkcjonujących rodzinach biologicznych</p>
	<p>1.2 Poprawa sytuacji rodzin dotkniętych kryzysem i dysfunkcjami, poprzez kompleksowe wsparcie</p>
	<p>1.3 Promowanie i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej świadczonych lokalnie oraz ograniczanie opieki instytucjonalnej</p>
	<p>1.4 System wsparcia i poradnictwa specjalistycznego dla rodziny i pieczy zastępczej</p>
	<p>1.5 Wsparcia dla organizacji pozarządowych działających w obszarze wsparcia dziecka i rodziny, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeciwdziałania uzależnieniom</p>
	<p>1.6 Rozwój profilaktyki w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie dotkniętej skutkami izolacji wywołanej pandemią</p>
	<p>1.7 Wspieranie powstawiania i rozwoju poradnictwa diagnostyczno-konsultacyjnego dla dzieci z zaburzeniami FAS i FASD</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prac zespołu do opracowania projektu *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*

Jednym z warunków niezbędnych do poprawy sytuacji osób młodych jest stworzenie warunków powszechnego dostępu do edukacji już od najwcześniejszych etapów wychowania i kształcenia tj. etapu edukacji przedszkolnej. Upowszechnienie edukacji przedszkolnej, a co za tym idzie, wyrównanie szans edukacyjnych dzieci, szczególnie z obszarów wiejskich, wymaga systemowego wdrożenia elastycznych form edukacji przedszkolnej przy jednoczesnym wzmocnieniu działającej sieci ośrodków przedszkolnych i uelastycznieniu ich oferty do rzeczywistych potrzeb dzieci i ich opiekunów. Jednocześnie niezbędne jest również przełamanie barier kulturowych poprzez przekonanie rodziców o znaczeniu wczesnej edukacji dla dalszego rozwoju dziecka i decyzji o skierowaniu dziecka do przedszkola. Istotnym

elementem polityki wyrównywania szans edukacyjnych powinno być także wzmocnienie działań instytucji oświatowych ukierunkowanych na pomoc młodym osobom, którzy ze względu na czynniki ekonomiczne, społeczne czy kulturowe znajdują się poza systemem szkolnictwa. Wsparcie w tym zakresie powinno umożliwić ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki. Wsparcie merytoryczne udzielane przez instytucje systemu oświaty powinno być połączone z systemem wsparcia materialnego umożliwiającego uczniom, szczególnie z grup defaworyzowanych dostęp do materiałów dydaktycznych oraz częściowe pokrycie kosztów związanych z uczestnictwem w systemie oświaty.

Jednym z poważniejszych w swej istocie i skutkach problemów społecznych jest przemoc w rodzinie. Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc w rodzinie może przyjmować bardzo zróżnicowane formy m.in.:

- ✓ fizyczna – polega na różnej gamie form zachowania o różnym stopniu nasilenia np. wymierzaniu policzków, biciu, kopaniu,
- ✓ seksualna – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych (tj. gwałt, zmuszanie do oglądania filmów, zdjęć pornograficznych),
- ✓ psychiczna – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby lub tego, co do niej należy, ten rodzaj przemocy przejawia się m.in. w zastraszaniu, poniżaniu, ubliżaniu, szantażowaniu,
- ✓ ekonomiczna / materialna – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwiania bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej, ale również niszczenie przedmiotów

Praca z rodzinami doświadczającymi problemów związanych z FAS/FASD w formie asystentury jest prowadzona w Polsce od ponad 10 lat. Asystenci pracują z rodzinami by wzmocnić ich umiejętności opiekuńcze i wychowawcze a także by wspierać w kwestiach kluczowych dla domów i rodziny. Obejmuje to również doradztwo dla kobiet w ciąży. Rodziny rozwiązują swoje problem życiowe na wielorakie sposoby. Niestety wiele wskazuje na to, że jednym ze sposobów na samokontrolę emocji jest alkohol, zaś picie alkoholu przez kobiety w ciąży może prowadzić do FAS i FASD. FAS i FASD powodują uszkodzenie mózgu i tworzących się narządów wewnętrznych. Dzieci, które w okresie prenatalnym były eksponowane na alkohol, mogą mieć różne trudności rozwojowe: upośledzenie uczenia się, często pomimo prawidłowego rozwoju intelektualnego, opóźnienie rozwoju mowy, zaburzenia w komunikacji językowej, zaburzenia myślenia przyczynowo skutkowego, nadpobudliwość. Aby skutecznie przeciwdziałać epidemii FAS/FASD konieczna jest przede wszystkim profilaktyka spożywania alkoholu w ciąży, a w przypadkach choroby już istniejących – diagnozowanie FAS/FASD i innych deficytów (opóźnień neurorozwojowych, integracji sensorycznej i innych), terapia (m.in. pedagogiczna, psychologiczna, logopedyczna czy neurologopedyczna), konsultacje i poradnictwo, grupy wsparcia i szkolenia. Konieczny jest rozwój wszystkich form wsparcia by rodzice i pracownicy pomocy społecznej mogli lepiej rozumieć, co dzieje się z dziećmi i wiedzieli, jak je wspierać.

3.2.2. Cel strategiczny 2 Zwiększona dostępność i podniesiona jakość usług społecznych realizowanych na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów

W ostatnich latach obserwuje się wzrost zainteresowania problematyką starości i starzenia się, co niewątpliwie jest związane z szybko postępującymi zmianami demograficznymi. Starzenie się populacji Gminy Strachówka jest zjawiskiem zachodzącym w bardzo szybkim tempie. *Cel strategiczny 2* oraz powiązane z nim *cele operacyjne* poparte są tezą, że poznanie i analiza procesów starzenia się na wszystkich płaszczyznach życia nie tylko przyczyni się do pogłębienia ogólnej wiedzy o człowieku, ale również pozwoli na przygotowanie różnych sfer życia społeczno-gospodarczego na przyjęcie stale rosnącej populacji osób starszych. Cele operacyjne mają w praktyce realizować zasadę, że starość stanowi równie istotny i wartościowy etap życia jednostki, jak każdy poprzedni, a zadbanie o jakość życia, zabezpieczenie społeczne czy aktywność profesjonalną osób starszych są inwestycją w sytuacji nieuchronnych zmian demograficznych.

Zgodnie z prognozami, do 2050 roku odsetek osób starszych wzrośnie do 40% populacji Gminy Strachówka, zaplanowane cele operacyjne odzwierciedlają rosnącą rolę osób starszych we wspólnocie gminnej, zarówno w sensie pomocy społecznej jak i aktywizacji społecznej i zawodowej oraz kreowania i tworzenia warunków dla aktywności i samoorganizowania się osób starszych – np. w klubach seniora, uniwersytetach trzeciego wieku, pełnienia funkcji tutorów zawodowych przez osoby z dużym doświadczeniem, kwalifikacjami czy te, które odniosły sukces zawodowy.

Tablica 3.2

KARTA CELU STRATEGICZNEGO 2

ZWIĘKSZONA DOSTĘPNOŚĆ I PODNIESIONA JAKOŚĆ USŁUG SPOŁECZNYCH REALIZOWANYCH NA RZECZ SENIORÓW, OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ ICH OPIEKUNÓW

Cel strategiczny 2	Cele operacyjne
ZWIĘKSZONA DOSTĘPNOŚĆ I PODNIESIONA JAKOŚĆ USŁUG SPOŁECZNYCH REALIZOWANYCH NA RZECZ SENIORÓW, OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ ICH OPIEKUNÓW	2.1 Stosowane zasady aktywnego i zdrowego starzenia się oraz ograniczone występowanie chorób przewlekłych i ciężkich
	2.2 Zwiększenie udziału usług społecznych świadczonych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności oraz samoorganizacji osób starszych i niepełnosprawnych
	2.3 Rehabilitacja społeczna i przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych
	2.4 Zapobieganie zjawisku pogłębiania się niepełnosprawności w dzieciństwie i przez całe życie

	2.5 Włączenie społeczne osób niepełnosprawnych oraz poprawa jakości ich życia oraz tworzenie pozytywnych postaw społecznych wobec nich
	2.6 Poprawa dostępności placówek służby zdrowia, skrócenie czasu oczekiwania na wizytę oraz likwidacja niedostatków kadr medycznych i pomocniczych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prac zespołu do opracowania projektu *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*

Cel strategiczny 2 wpisuje się także w zasady projektowania uniwersalnego, przez które należy rozumieć projektowanie biorące pod uwagę różnorodność potrzeb ludzkich, uczestniczenie w życiu społecznym i równouprawnienie. Celem projektowania dla wszystkich jest stworzenie wszystkim ludziom równych szans brania udziału we wszystkich dziedzinach życia. Aby cel ten został osiągnięty, otaczająca nas architektura, przedmioty codziennego użytku, usługi, kultura i informacja – krótko mówiąc, wszystko co jest stworzone przez ludzi i dla ludzi – powinno być dostępne i przystosowane dla każdej osoby w naszym społeczeństwie z możliwością adaptacji do zmian jakie progresywnie następują u każdego człowieka. Podwyższeniu poziomu równych szans zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego, tworzeniu odbioru Gminy Strachówka jako przyjaznej osobom starszym, niepełnosprawnym i przewlekle chorym mają służyć wszystkie zaplanowane cele operacyjne. Dostępność i projektowanie uniwersalne, a tym samym zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób o szczególnych potrzebach jest stanem pożądanym w tym obszarze funkcjonowania Gminy

Niepełnosprawność nie jest wyłącznie zjawiskiem medycznym, czy problemem opiekuńczo – medycznym. Obejmuje wszystkie sfery rozwoju człowieka angażując przy tym potencjał rodziny o zasoby społeczne. Nakłady na wczesną terapię i pedagogiczne wspomaganie rozwoju mogą przyczynić się do ograniczenia w przyszłości wydatków na opiekę zdrowotną. Za jak najwcześniejszym zdiagnozowaniem zagrożeń i zaburzeń oraz podjęciem rehabilitacji, terapii i wspomaganie rozwoju dzieci przemawiają następujące przesłanki:

- ✓ Duża plastyczność centralnego układu nerwowego we wczesnym okresie rozwoju oraz związana z tym możliwość korekcji zaburzonych funkcji,
- ✓ Możliwość zahamowania rozwoju wielu zaburzeń, a czasami zatrzymanie niekorzystnych zmian,
- ✓ Duża podatność dzieci na działania rewalidacyjne.

Choroby przewlekłe są istotnym i coraz większym problemem w społeczeństwie. Są one zdecydowanie główną przyczyną śmiertelności i odpowiadają za około 86% wszystkich zgonów w Unii Europejskiej. Co roku dwa miliony ludzi umierają z powodu chorób układu krążenia i szacuje się, że 8% społeczeństwa ma cukrzycę – niektórzy ludzie niepotrzebnie. Podobna sytuacja – na lokalną skalę – ma miejsce w Gminie Strachówka. Wielu przypadkom chorób przewlekłych można zapobiec poprzez ograniczenie głównych czynników ryzyka, do których zalicza się palenie tytoniu, nadużywanie alkoholu, złe odżywianie i niedostateczną aktywność fizyczną. Władze Gminy Strachówka mają świadomość, że nie można ignorować tego problemu, stąd zaplanowane cele operacyjne i determinacja do podejmowania

odpowiednich działań w tym zakresie. Obszarem oddziaływania powinno być także podnoszenie świadomości i ograniczanie czynników ryzyka wpływających na zdrowie i jakość życia osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych – zarówno w grupach docelowych, jak i ich otoczeniu społecznym.

3.2.3. Cel strategiczny 3 *Polityka społeczna służąca aktywizacji i integracji osób dotkniętych sprzężonymi problemami społecznymi*

Skuteczność podejmowanych działań zależy bezpośrednio od dopasowania realizowanego wsparcia do zróżnicowanych potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem, poprzez ich właściwe zdiagnozowanie oraz kompleksowe podejście, uwzględniające specyfikę poszczególnych grup społecznych. Konieczne jest również stworzenie odpowiednich warunków instytucjonalnych dla podniesienia poziomu aktywności społecznej w Gminie poprzez udzielenie wsparcia organizacyjnego i kadrowego na rzecz instytucji realizujących zadania z zakresu edukacji i kultury w Gminie Strachówka.

Tablica 3.3

KARTA CELU STRATEGICZNEGO 3

POLITYKA SPOŁECZNA SŁUŻĄCA AKTYWIZACJI I INTEGRACJI OSÓB DOTKNIĘTYCH SPRZĘŻONYMI PROBLEMAMI SPOŁECZNYMI

Cel strategiczny 3	Cele operacyjne
POLITYKA SPOŁECZNA SŁUŻĄCA AKTYWIZACJI I INTEGRACJI OSÓB DOTKNIĘTYCH SPRZĘŻONYMI PROBLEMAMI SPOŁECZNYMI	3.1 Zwiększenie udziału usług pomocy społecznej świadczonych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności
	3.2 Wysoka dostępność usług pomocy społecznej odpowiadających zapotrzebowaniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
	3.3 Systematyczne doskonalenie kadr instytucji pomocy społecznej i rynku pracy do aktualnych potrzeb
	3.4 Wspieranie finansowe i organizacyjne już istniejących oraz tworzenie nowych placówek udzielających wsparcia osobom zagrożonych i dotkniętych sprzężonymi problemami społecznymi
	3.5 Rozwój usług środowiskowych poprzez proces deinstytucjonalizacji, wzmocnienie organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prac zespołu do opracowania projektu *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*

Istotnym czynnikiem wpływającym na skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych jest infrastruktura pomocy społecznej. Wzrost powszechności dostępu do świadczeń pomocy społecznej wraz z rosnącą jakością usług są niezbędnymi elementami rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy i decydują w dużej mierze o poczuciu bezpieczeństwa społecznego. Innym istotnym uzupełnieniem działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych jest rozwijanie na terenie Gminy Strachówka usług pomocy społecznej świadczonych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności pozwalających zapobieganie sprzężonym problemom społecznym u ich źródła.

Uruchomienie tych podmiotów i mechanizmów infrastruktury społecznej jest warunkiem koniecznym do walki z wykluczeniem społecznym i zawodowym wśród osób dotkniętych sprzężonymi problemami społecznymi. Trudno sobie wyobrazić skuteczną politykę społeczną Gminy bez skutecznego zrealizowania tego celu strategicznego i operacyjnego.

Wsparciem dla przemian społecznych w Gminie Strachówka powinny być również skuteczne i nowoczesne usługi, świadczone przez instytucje pomocy i integracji społecznej. Także dostosowane do funkcjonowania w sytuacji pandemii, kryzysu migracyjnego i innych zagrożeń powszechnych czy w zmieniającym się otoczeniu społecznym – np. poprzez możliwość skutecznego świadczenia zdalnej pracy socjalnej. Niezbędny w tym celu jest rozwój form i narzędzi aktywnej integracji zarówno w jej wymiarze społecznym, jak i edukacyjnym czy zawodowym. Ponadto wobec zwiększonej liczby zadań z zakresu pomocy społecznej konieczne jest systematyczne wzmocnienie i doskonalenie kadr instytucji odpowiedzialnych za realizację tych działań. W szczególności dotyczy to pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej zajmujących się pomocą osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, prowadzących działania w ramach aktywnej integracji zarówno społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej jak i zawodowej. W obecnej perspektywie budżetowej istnieje przestrzeń do skutecznego działania w tym zakresie w partnerstwie publiczno-publicznym np. z Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej w Warszawie, które będzie realizowało projekty koordynacyjne.

Trzeci sektor na terenie Gminy Strachówka wykazuje deficyty funkcji i realizowanych zadań w zakresie polityki społecznej. Można równocześnie zaobserwować niski poziom profesjonalizacji organizacji pozarządowych. Integralne znaczenie i bardzo poważne wyzwania stojące przed Gminą w zakresie polityki społecznej oraz waga problemów w tym obszarze, które wymagają rozwiązania determinuje konieczność zdecydowanego zwiększenia udziału organizacji pozarządowych w świadczeniu usług pomocy społecznej. To zwiększenie powinno obejmować zarówno progres ilościowy – w sensie ilości realizowanych działań – jak i stymulowanie i inicjowanie powstawiania nowych organizacji, a także politykę kreowania innowacyjnych rozwiązań w polityce społecznej. Możliwą ścieżką jest uproszczanie zasad konkursów dla organizacji pozarządowych tak, aby jak największa liczba mogła brać w nich udział, co pozwoli na rozszerzenie oferty usług.

Rozdział 4. REZULTATY I WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII

4.1. Rezultaty i wskaźniki dla poszczególnych celów strategicznych

Zidentyfikowane w procesie społeczno-ekspertycznym rezultaty i wskaźniki *Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033* dla poszczególnych celów strategicznych zostały zaprezentowane w tabelach 4.1, 4.2 oraz 4.3.

4.1.1. Rezultaty i wskaźniki celu strategicznego 1

Efektywny system wsparcia dla rodzin i dzieci oraz otoczenia rodzin - wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu

Tabela 4.1

Rezultaty i wskaźniki celu strategicznego 1
Efektywny system wsparcia dla rodzin i dzieci oraz otoczenia rodzin
- wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2023)	Wartość docelowa (2030)	Źródło danych
Liczba osób objętych wsparciem dedykowanym rodzinom z dziećmi w postaci usług poradnictwa specjalistycznego	b/d	30	Ocena zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z dotacji dla NGO
Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	b/d	30	Ocena zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z dotacji dla NGO
Liczba opiekunów faktycznych/ nieformalnych objętych wsparciem	b/d	50	Ocena zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z dotacji dla NGO
Liczba dzieci objętych usługami w zakresie ochrony zdrowia psychicznego	0	7	Sprawozdania MPiPS Dane z projektów GOPS
Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej w społeczności lokalnej	0	1	Ocena zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z dotacji dla NGO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prac zespołu do opracowania projektu *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*

4.1.2. Rezultaty i wskaźniki celu strategicznego 2

Zwiększona dostępność i podniesiona jakość usług społecznych realizowanych na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów

Tabela 4.2

Rezultaty i wskaźniki celu strategicznego 2 *Osoby z niepełnosprawnościami*

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2023)	Wartość docelowa (2030)	Źródło danych
Liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej	0	3	Ocena zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z dotacji dla NGO
Liczba opracowanych i wdrożonych indywidualnych planów drogi życiowej i zawodowej seniorów i osób z niepełnosprawnościami	0	10	Ocena zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z dotacji dla NGO
Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług asystenta osobistego	0	7	Ocena zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z dotacji dla NGO
Liczba zrealizowanych godzin usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej	0	5 000	Ocena zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z dotacji dla NGO
Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług opieki wytchnieniowej	0	5	Ocena zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z dotacji dla NGO
Liczba zrealizowanych godzin usług opieki wytchnieniowej	0	1 200	Ocena zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z dotacji dla NGO
Liczba osób starszych objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej	0	25	Ocena zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z dotacji dla NGO
Liczba osób 55+ objętych usługami społecznymi w zakresie ochrony zdrowia psychicznego	0	30	Sprawozdania MPiPS Dane z projektów GOPS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prac zespołu do opracowania projektu *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*

4.1.3. Rezultaty i wskaźniki celu strategicznego 3

Polityka społeczna służąca aktywizacji i integracji osób dotkniętych sprzężonymi problemami społecznymi

Tabela 4.4

Rezultaty i wskaźniki w obszarze *Polityka społeczna służąca aktywizacji i integracji osób dotkniętych sprzężonymi problemami społecznymi*

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2023)	Wartość docelowa (2030)	Źródło danych
Liczba osób zagrożonych, wspartych w celu nabycia, przywrócenia lub wzmocnienia kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej	0	10	Ocena zasobów pomocy społecznej Dane z projektów GOPS
Liczba osób zagrożonych, wspartych wyposażeniem w kompetencje i kwalifikacje zawodowe pożądane na rynku pracy, oraz w utrzymaniu zatrudnienia, np. prace społecznie użyteczne, staże zawodowe	0	10	Ocena zasobów pomocy społecznej Dane z projektów GOPS
Liczba osób zagrożonych, wspartych w celu nabycia lub podwyższenia kompetencji ogólnych lub zawodowych dostosowanych do potrzeb rynku pracy	0	10	Ocena zasobów pomocy społecznej Dane z projektów GOPS
Liczba osób, które przeszły z opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności lokalnej	0	10	Raport o stanie Gminy Strachówka
Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	0	3	Raport o stanie Gminy Strachówka
Liczba pracowników GOPS, którzy podnieśli kompetencje w zakresie deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych	3	4	Raport o stanie Gminy Strachówka
Liczba organizacji społeczeństwa obywatelskiego objętych wsparciem	0	3	Ocena zasobów pomocy społecznej Dane z projektów GOPS
Liczba osób reprezentujących organizacji społeczeństwa obywatelskiego (w tym wolontariuszy) objętych wsparciem	0	10	Ocena zasobów pomocy społecznej Dane z projektów GOPS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prac zespołu do opracowania projektu *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*

Rozdział 5. ZIDENTYFIKOWANE PROJEKTY I ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW STRATEGII

5.1. Lista zidentyfikowanych zadań i projektów

5.1.1. Cel strategiczny 1 *Efektywny system wsparcia dla rodzin i dzieci oraz otoczenia rodzin - wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu*

Do realizacji celu strategicznego 1 *Efektywny system wsparcia dla rodzin i dzieci oraz otoczenia rodzin - wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu* przyczynią się następujące zidentyfikowane zadania i projekty, które zostały zaprezentowane w tablicy 5.1 wraz z przewidywanymi źródłami finansowania.

Tabela 5.1

Plan finansowania zidentyfikowanych zadań i projektów celu strategicznego 1
Efektywny system wsparcia dla rodzin i dzieci oraz otoczenia rodzin
- wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu

Nazwa działania / projektu	Planowana wartość zadania	Źródło danych	Realizator
Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin z dziećmi	37 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.06 <i>Usługi społeczne na rzecz rodzin</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Poradnictwo specjalistyczne dla wychowanków i opiekunów pieczy zastępczej	30 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.06 <i>Usługi społeczne na rzecz rodzin</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Wsparcie dla opiekunów faktycznych/niefORMALNYCH	21 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.06 <i>Usługi społeczne na rzecz rodzin</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO

Poradnictwo specjalistyczne dla osób zagrożonych przemocą domową	25 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.06 <i>Usługi społeczne na rzecz rodzin</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Warsztaty dla rodziców z zakresu umiejętności wychowawczych	30 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.06 <i>Usługi społeczne na rzecz rodzin</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Promowanie tworzenia grup samopomocowych rodzin	16 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.06 <i>Usługi społeczne na rzecz rodzin</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z niepełnosprawnościami	30 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.01 <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Usługi społeczne w zakresie ochrony zdrowia psychicznego dla dzieci	25 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Diagnozowanie FAS/FASD i innych deficytów (opóźnień neurorozwojowych, integracji sensorycznej i innych)	37 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prac zespołu do opracowania projektu *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*

5.1.2. Cel strategiczny 2 *Zwiększona dostępność i podniesiona jakość usług społecznych realizowanych na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów*

Do realizacji celu strategicznego 2 *Zwiększona dostępność i podniesiona jakość usług społecznych realizowanych na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów* przyczynią się następujące zidentyfikowane zadania i projekty, które zostały zaprezentowane w tabelicy 5.2 wraz z przewidywanymi źródłami finansowania.

Tabela 5.2

Plan finansowania zidentyfikowanych zadań i projektów celu strategicznego 2 *Zwiększona dostępność i podniesiona jakość usług społecznych realizowanych na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów*

Rodzaj kosztu	Planowana wartość zadania	Źródło finansowania	Realizator
Realizacja i rozwój usług asystenckich - Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	250 000	Program MRiPS <i>Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej – edycja 2025</i> Finansowany ze środków państwowego funduszu celowego - <i>Fundusz Solidarnościowy</i>	GOPS / NGO
Opieka wytchnieniowa w formie pobytu dziennego dla osób z niepełnosprawnościami	60 000	Program MRiPS <i>Opieka Wytchnieniowa – edycja 2025</i> Finansowany ze środków państwowego funduszu celowego - <i>Fundusz Solidarnościowy</i>	GOPS / NGO
Opracowanie i wdrożenie indywidualnych planów drogi życiowej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami	30 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.01 <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS
Aktywna integracja osób z niepełnosprawnościami poprzez imprezy sportowe, rekreacyjne i kulturalne	10 000	Dofinansowanie ze środków PFRON sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	GOPS / NGO
Wspieranie i motywowanie osób z niepełnosprawnościami do podnoszenia poziomu kształcenia i posiadanych kwalifikacji poprzez kształcenie ustawiczne	100 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.01 <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Wsparcie rodziny i osób pełniących opiekę nad osobą potrzebującą wsparcia	210 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i>	GOPS / NGO

w codziennym funkcjonowaniu – usługami świadczonymi w społeczności lokalnej		w naborach ogłaszanych przez MJWPU	
Objęcie osób starszych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej	160 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Usługi społeczne w zakresie ochrony zdrowia psychicznego dla osób 55+	120 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Upowszechnianie idei aktywnego i zdrowego starzenia się	30 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Programy w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowego stylu życia	30 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Aktywizacja społeczna i zdrowotna służąca poprawie jakości życia osób starszych oraz ograniczanie wykluczenia społecznego tych osób	120 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Program wspierania opiekunów nieformalnych osób starszych oraz procesu deinstytucjonalizacji usług zorientowanych na pomoc seniorom poprzez rozwój wolontariatu opiekuńczego czy pomocy sąsiedzkiej	160 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Pomoc sąsiedzka – wolontariat Senior dla seniora	50 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Pomoc specjalistyczna w formie usług społecznych zgodnych z zapotrzebowaniem lokalnych seniorów	120 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prac zespołu do opracowania projektu *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*

5.1.3. Cel strategiczny 3 *Polityka społeczna służąca aktywizacji i integracji osób dotkniętych sprzężonymi problemami społecznymi*

Do realizacji celu strategicznego 3 *Polityka społeczna służąca aktywizacji i integracji osób dotkniętych sprzężonymi problemami społecznymi oraz ich opiekunów* przyczynią się następujące zidentyfikowane zadania i projekty, które zostały zaprezentowane w tablicy 5.3 wraz z przewidywanymi źródłami finansowania.

Tabela 5.3

Plan finansowania zidentyfikowanych zadań i projektów celu strategicznego 3 *Polityka społeczna służąca aktywizacji i integracji osób dotkniętych sprzężonymi problemami społecznymi*

Rodzaj kosztu	Planowana wartość finansowania	Źródło finansowania	Realizator
Przejście z opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności lokalnej	250 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Współpraca z Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej przy realizacji projektu koordynacyjnego FERS	50 000	Dotacje, granty pilotażowe i innowacyjne oraz wsparcie merytoryczne w ramach FERS realizowanego przez MCPS	GOPS
Aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – wspieranie i motywowanie, aktywizacja społeczna, zapobieganie wykluczeniu społecznemu	250 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.07 <i>Integracja społeczna osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Koordinacja usług społecznych i tworzenie Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji usług społecznych Gminy Strachówka	50 000	Dotacje, granty pilotażowe i innowacyjne oraz wsparcie merytoryczne w ramach FERS realizowanego przez MCPS	GOPS
Rozwój opieki nieformalnej – tworzenie i rozwój miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	250 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Program przejścia pracowników opieki instytucjonalnej do świadczenia usług w społeczności lokalnej	30 000	Dotacje, granty pilotażowe i innowacyjne oraz wsparcie merytoryczne w ramach FERS realizowanego przez MCPS	GOPS

Deinstytucjonalizacja i rozwój usług dla osób przebywających w opiece instytucjonalnej	80 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.05 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO
Program wsparcia w zakresie przygotowania i wdrażania procesu deinstytucjonalizacji usług dla pracowników GOPS	70 000	Studia podyplomowe i programy szkoleniowe w ramach FERS realizowanego przez MCPS	GOPS
Program podnoszenia kompetencji w zakresie deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych w obszarze pieczy zastępczej dla pracowników GOPS	50 000	Studia podyplomowe i programy szkoleniowe w ramach FERS realizowanego przez MCPS	GOPS
Aktywizacja społeczna i zawodowa osób biernych zawodowo oraz zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym przy zastosowaniu usług aktywnej integracji społecznej, edukacyjnej, zawodowej i zdrowotnej	250 000	Dotacje w ramach Działania FEMA.08.01 Aktywizacja społeczna i zawodowa w naborach ogłaszanych przez MJWPU	GOPS / NGO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prac zespołu do opracowania projektu *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*

Rozdział 6. WDRAŻANIE STRATEGII

Programowanie *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033* obejmuje przygotowanie i uchwalenie dokumentu *Strategii* wraz z wykazem zidentyfikowanych i zaplanowanych projektów poprawiających sytuację w sferze społecznej na obszarze Gminy. Realizacja uchwalonej *Strategii* za pomocą zróżnicowanego instrumentarium będzie obejmować rozciągnięte w czasie etapy:

- opracowanie i uchwalenie,
- wdrażanie,
- monitorowanie i ewaluację,
- ocenę i aktualizację.

Schemat procesu wdrażania *Strategii* prezentuje rysunek 6.1

Proces wdrażania *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*

Źródło: Opracowanie własne

6.1. Dokumentacja procesu wdrażania

Proces wdrażania *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033* będzie oparty na zasadach: jawności życia publicznego, personalnej odpowiedzialności za wykonywanie zadań oraz wieloletniego planowania. *Strategia* będzie wdrażana przez wyznaczone do tego podmioty przy wykorzystywaniu różnych narzędzi.

6.1.1. Zadania realizacyjne

Zadania realizacyjne są narzędziem służącym do osiągnięcia poprawy konkretnej sytuacji w sferze społecznej Gminy Strachówka. Zadania są opracowywane na podstawie przeprowadzonego procesu opracowania *Strategii*, w szczególności przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej Gminy i mają się przyczyniać do osiągnięcia stanów określonych w poszczególnych celach strategicznych i operacyjnych.

Zadania są realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strachówce, wyznaczone przez Wójta Gminy Strachówka stosowne wydziały merytoryczne Urzędu Gminy, jednostki podległe oraz organizacje pozarządowe, środowisko i społeczeństwo obywatelskie i rodziny – jako partnerstwa publiczno-społeczne lub w ramach zadań zleconych przez samorząd gminny w konkursach otwartych.

Istnieje również możliwość realizacji zadań przez podmioty prywatne, zarówno w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego jak i zamówień publicznych. Ponadto podmioty administracji publicznej, zarówno jednostki podległe Wójtowi Gminy Strachówka, jak i podmioty administracji powiatowej, wojewódzkiej czy centralnej, mogą realizować projekty w ramach partnerstwa publiczno-publicznego.

6.1.2. Sprawozdania z realizacji *Strategii*

Coroczne sprawozdania z realizacji *Strategii* przygotowuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz wyznaczone przez Wójta Gminy Strachówka stosowne wydziały merytoryczne Urzędu Gminy w zakresie wdrażanych przez nie poszczególnych *Zadań* realizacyjnych. Sprawozdania opisują przebieg realizacji *Strategii* wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nie rozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przezwyciężenia. Istotnym elementem *Raportu* jest ocena osiągnięcia poszczególnych *celów strategicznych* i *operacyjnych* – w kontekście zrealizowanych i zaplanowanych do realizacji *zadań* i *projektów*, w szczególności czy w każdy z celów wpisują się przygotowane *zadania* i *projekty*.

Sprawozdania z realizacji *Strategii* są przedkładane Wójtowi Gminy Strachówka w terminie do 31 marca po zakończeniu ostatniego roku realizacji oraz prezentowane będzie na stronie WWW Gminy Strachówka.

6.1.3. *Raport o Stanie Gminy Strachówka*

Jest on zbiorem w możliwie największym stopniu ujednoczonych informacji o stanie Gminy obejmujących pełne spektrum jego życia. Przedstawia również sytuację Gminy Strachówka na tle powiatu i województwa. *Raport* opisuje stan Gminy na podstawie danych statystycznych w każdym roku realizacji *Strategii*, a uchwalany przez Radę Gminy jest w terminie do 31 maja. Publikacja jest dostępna na stronie WWW Gminy Strachówka.

6.2 Podmioty zarządzające realizacją *Strategii*

W zarządzaniu realizacją *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033* uczestniczą głównie niżej wymienione podmioty.

6.2.1. Rada Gminy

Rada Gminy podejmuje uchwały w sprawach przyjęcia i zmian *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*.

Komisje stałe Rady mają wpisane w zakresy swoich działań monitorowanie i kontrolowanie realizacji *Strategii*, zwłaszcza poszczególnych *zadań* i *projektów* realizacyjnych oraz inicjowanie i opiniowanie zmian w jej zapisach.

6.2.2. Wójt Gminy

Wójt Gminy jest odpowiedzialny za wykonywanie uchwał Rady Gminy w sprawie przyjęcia i ewentualnych zmian *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033* oraz nadzór nad jej wdrażaniem. W tym celu Wójt Gminy powołuje podmioty wdrażające *Strategię* w do których poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, należeć będą wyznaczone przez Wójta stosowne wydziały merytoryczne Urzędu Gminy, jednostki podległe oraz inne organizacje i instytucje, które będą bezpośrednio nadzorować wdrażanie *Zadań* realizacyjnych.

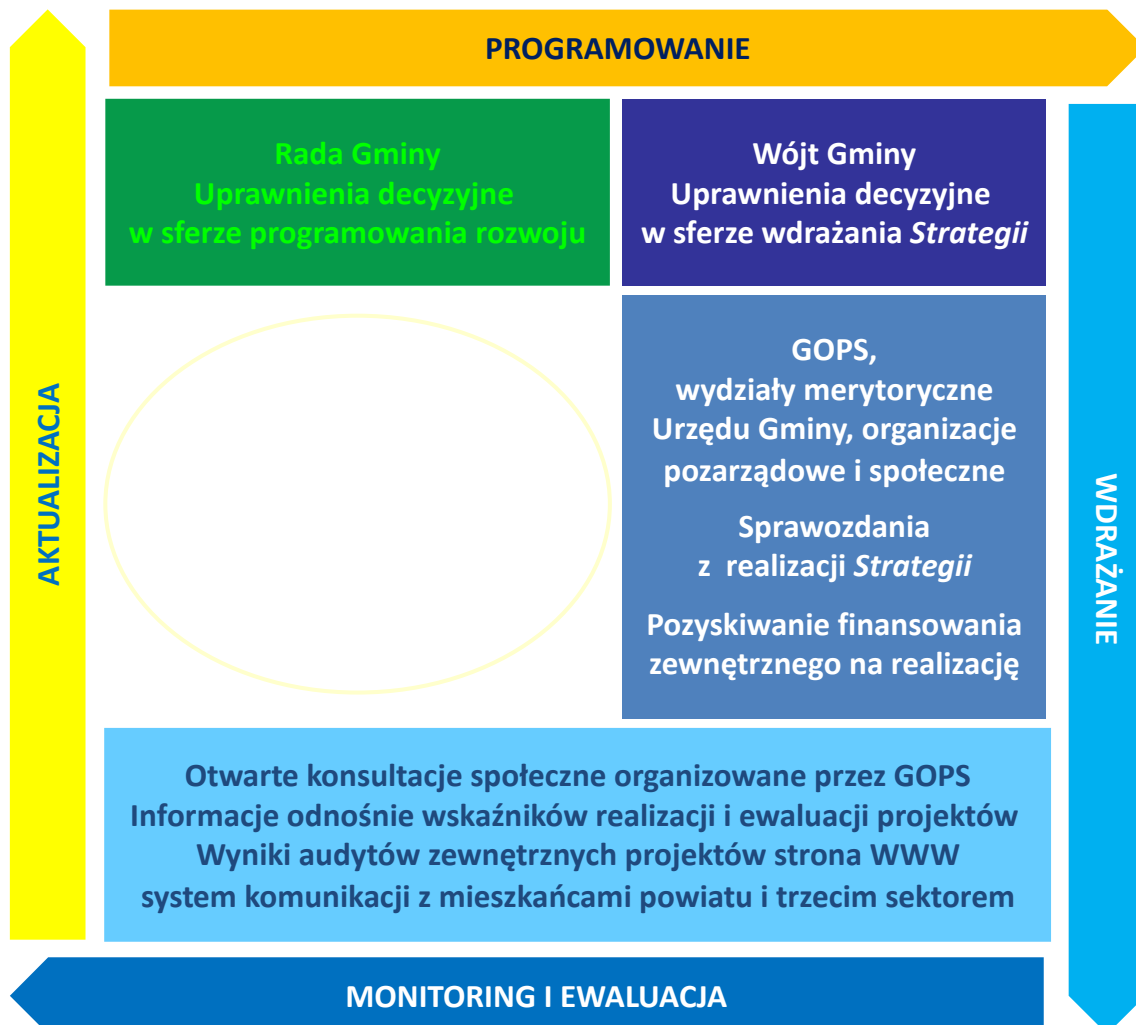
Na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach z realizacji *Strategii*, *Raporcie o Stanie Gminy*, wyników audytów zewnętrznych realizacji poszczególnych projektów, wskaźniki realizacji i ewaluacja projektów oraz innych dokumentów i danych statystycznych Wójta Gminy wnioskuje do Rady Gminy o aktualizację *Strategii*. Aktualizacja może być dokonywana nie częściej niż raz w roku.

6.2.3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest podmiotem kluczowym w procesie realizacji *Strategii*, równocześnie zbiera informacje o stopniu wykonania poszczególnych *zadań realizacyjnych* oraz osiągnięcia celów operacyjnych oraz nadzoruje i przeprowadza konsultacje społeczne, a także zbiera informacje odnośnie wskaźników realizacji i ewaluacji projektów oraz wyniki audytów zewnętrznych projektów. W sprawozdaniach z realizacji *Strategii* GOPS informuje i przedstawia oceny oraz wnioski z postępów we wdrażaniu *Strategii*. GOPS wnioskuje do Wójta Gminy Strachówka w sprawie utworzenia nowych bądź likwidacji istniejących *zadań*.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej nadzoruje i animuje pozyskiwanie środków pomocy publicznej z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych dostępnych źródeł, które będą umożliwiać sfinansowanie realizacji *Strategii*.

Podmioty zarządzające wdrażaniem *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*

Źródło: Opracowanie własne

6.2.4. Konsultacje społeczne

Dla opiniowania realizacji *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033* prowadzone będą otwarte konsultacje społeczne, organizowane i monitorowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Konsultacje mają stwarzać możliwość wypowiedzi mieszkańców, ekspertów oraz różnych organizacji i podmiotów w sprawach związanych z realizacją *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*.

Materiały uzyskane w ramach procesu uspołeczniania wdrażania *Strategii* są na bieżąco analizowane przez GOPS. Centrum przygotowuje syntetyczny raport, przedstawiając w nim najważniejsze zagadnienia i wnioski zgłaszane w ramach konsultacji społecznych związane z wdrażaniem *Strategii*. Raport przekazywany jest Wójtowi Gminy, a także prezentowany będzie na stronie WWW Gminy Strachówka.

Rozdział 7. SPOSOBY MONITOROWANIA, AKTUALIZACJI, FINANSOWANIA I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ STRATEGII

7.1. System monitorowania

Prowadzony będzie monitoring wskaźnikowy i społeczny. Monitoring wskaźnikowy będzie prowadzony w oparciu o oczekiwane wskaźniki osiągnięć przez poszczególne podmioty wdrażające *zadania* realizacyjne, zaś monitoring społeczny będzie na podstawie wyników badania opinii, w szczególności poprzez konsultacje społeczne. Poziom osiągnięcia każdego z *celów operacyjnych* i *strategicznych* będzie zmierzony w ostatnim roku realizacji *Strategii* tj. 2030 roku, a poszczególnych *zadań* realizacyjnych – na koniec każdego roku kalendarzowego.

Istotny element systemu monitorowania stanowi sporządzanie sprawozdań z realizacji *Strategii* wraz ze wskazaniem *zadań* zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nie rozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przezwyciężenia. Istotnym elementem *Raportu* jest ocena osiągnięcia poszczególnych *celów strategicznych* i *operacyjnych* – w kontekście zrealizowanych i zaplanowanych do realizacji *zadań*, w szczególności czy w każdy z celów wpisują się przygotowane *zadania*.

7.2 Sposoby ewaluacji i aktualizacji

7.2.1 Ewaluacja

Ewaluacją objęte będą postępy w realizacji *Strategii* na dwóch poziomach: poszczególnych *zadań* i *celów operacyjnych*.

Ewaluacja *zadań* – w terminie do 31 marca każdego roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zbiera i zestawia materiał sprawozdawczy na podstawie raportów składanych do przez wyznaczone przez Wójta Gminy Strachówka podmioty i stosowne wydziały merytoryczne Urzędu Gminy i jednostki podległe, którzy będą bezpośrednio nadzorować opracowanie i wdrażanie poszczególnych *zadań*. Materiał sprawozdawczy określa osiągnięty na koniec poprzedniego roku kalendarzowego poziom wskaźników przypisanych do każdego *zadania*. Następnie dokonywana jest ocena końcowa oraz formułowane są wnioski dla Wójta Gminy Strachówka.

Ewaluacja *celów operacyjnych* – w ostatnim roku realizacji, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zbiera i zestawia materiał sprawozdawczy na podstawie pomiarów wskaźników osiągniętych na koniec roku kalendarzowego, korzystając przy tym także z informacji z powszechnie dostępnych źródeł, ocen eksperckich, wyników monitoringu społecznego i konsultacji społecznych. Ocenę okresową wraz ze sformułowaniem wniosków wykonuje zewnętrzna organizacja trzeciego sektora i przekazuje ją Wójtowi Gminy Strachówka i Radzie Gminy.

7.2.2. Aktualizacja

Wynikające z monitorowania i oceny wdrażania *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*, zmiany w zapisach dokumentu mogą być dokonywane na bieżąco przez Wójta Gminy Strachówka w *zadaniach* realizacyjnych na wniosek Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ewentualne zmiany dotyczące *celów operacyjnych* i wybranych spośród nich priorytetów oraz *celów strategicznych* mogą być wprowadzone przez Radę Gminy po każdorazowej ich okresowej ocenie. Systematyczna aktualizacja *Strategii*, jest ukierunkowana na uwzględnienie w niej pojawiających się nowych zadań i wykorzystanie nowych możliwości.

Projekty uchwał w sprawie zmian w *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*, wymagają przed skierowaniem ich do komisji i na sesję Rady Gminy.

7.3 Finansowanie realizacji *Strategii*

Finansowanie realizacji *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033* tylko w części zależą od budżetu Gminy. Schemat realizacji i finansowania *zadań* przedstawiono na rysunku 7.1.

Rysunek 7.1

Schemat finansowania realizacji *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*

Źródło: Opracowanie własne

Samorząd Gminy Strachówka ma ograniczone środki do bezpośredniego finansowania realizacji *zadań* niezbędnych do osiągnięcia *celów strategicznych* i *operacyjnych*. Jednak poprzez kształtowanie przestrzeni, stymulowanie rozwoju zasobów ludzkich i zapewnienie bezpieczeństwa w sferze społecznej tworzy warunki do rozwoju gospodarczego, przyciągania inwestorów i pobudzania przedsiębiorczości mieszkańców. Utrzymanie wysokiego tempa rozwoju przy ograniczonych wolnych środkach budżetowych wymaga stosowania montażu finansowego opartego na partnerstwie publiczno-społecznym i publiczno-publicznym, wspieranego pozyskaniem środków bezzwrotnych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Partnerstwo publiczno-społeczne jest formą finansowania realizacji projektów w sferze społecznej przez długoterminowe zaangażowanie organizacji trzeciego sektora – stowarzyszeń, fundacji, a także spółdzielni socjalnych. Wobec ustawowego ograniczenia zadłużenia jednostki samorządowej do poziomu 15 i 60% jej dochodów budżetowych oraz obecnego poziomu zobowiązań montaż finansowy z wykorzystaniem organizacji trzeciego sektora w połączeniu ze środkami bezzwrotnymi pozyskanymi z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej stanie się ważnym narzędziem rozwiązywania problemów społecznych.

Partnerstwo publiczno-publiczne jest formą finansowania *zadań* przez koncentrację środków publicznych – powiatowych, gminnych, województwa samorządowego i administracji centralnej. W latach 2023-2030 oraz w kolejnych okresach programowania może stać się jednym z istotnych źródeł środków na finansowanie *zadań* służących rozwiązywaniu problemów społecznych w Gminie Strachówka.

7.3.1. Lepsze wykorzystanie zasobów poprzez realizację usług na poziomie lokalnych społeczności

Panuje zgoda, że inwestowanie w opiekę instytucjonalną nie jest właściwym kierunkiem polityki publicznej. Jest tak, gdyż ze źródeł publicznych finansowane są usługi, które – jak wykazano – przynoszą niezadowalające rezultaty dla odbiorców. Należyce skonstruowane i zarządzane systemy środowiskowe, umożliwiające niezależne oraz wspierane życie, przynoszą lepsze rezultaty dla użytkowników – poprawę jakości życia oraz stanu zdrowia i możliwość wnoszenia wkładu w życie społeczne. W związku z tym inwestycja w takie usługi jest lepszym sposobem wykorzystania pieniędzy podatników.

W przypadku dzieci inwestycje w usługi, takie jak wczesne interwencje, wsparcie dla rodzin, reintegracja i wysokiej jakości opieka zastępcza, mogą zapobiec niekorzystnym zjawiskom, takim jak przedwczesne kończenie nauki, bezrobocie, bezdomność, uzależnienia, zachowania aspołeczne oraz przestępczość. Oprócz pozytywnego wieloletniego wpływu na dzieci, co powinno być najważniejszym czynnikiem brany pod uwagę, usługi takie pozwolą w perspektywie długoterminowej zaoszczędzić środki publiczne.

Badania dotyczące kosztów opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności w zakresie zdrowia psychicznego w porównaniu z opieką instytucjonalną wykazały, że koszty pozostają w przybliżeniu na tym samym poziomie, natomiast jakość życia odbiorców oraz ich zadowolenie z usług wzrastają. Tam, gdzie opieka instytucjonalna okazywała się tańsza, wynikało to z przeznaczenia na nią niewystarczających zasobów, co miało znaczący wpływ na niski poziom osiągniętych wyników.

7.4. Wspieranie rozwiązań na poziomie lokalnych społeczności i współpracy pomiędzy z organizacjami pozarządowymi

W opiece instytucjonalnej przebywa istotny odsetek osób niepełnosprawnych. Największą grupą pensjonariuszy są osoby niepełnosprawne intelektualnie, kolejną co do wielkości są osoby niepełnosprawne intelektualnie, a zarazem mające problemy ze zdrowiem psychicznym. Ponieważ bardzo trudno jest dotrzeć do szczegółowych danych – informacje odnośnie do niepełnosprawności nie mają pełnej, ujednoliconej statystyki – informacje te należy traktować jako oszacowanie liczby osób objętych opieką instytucjonalną.

Rośnie liczba dzieci w różnych typów pieczy zastępczej i placówek pobytu stałego. Rodzaje placówek stacjonarnych to m.in.:

- ✓ szkoły z internatem,
- ✓ szkoły specjalne,
- ✓ domy dla małych dzieci,
- ✓ ośrodki dla dzieci z problemami wychowawczymi,
- ✓ zakłady dla nieletnich przestępców oraz
- ✓ placówki przygotowujące do życia po opuszczeniu zakładu.

Warto podkreślić, iż zwłaszcza dzieci niepełnosprawne lub uważane za takie są bardziej od innych narażone na umieszczenie w opiece instytucjonalnej i pozostanie tam przez długi czas, a wiele z nich – przez całe życie.

Nie są dostępne całościowe dane na temat liczby osób starszych objętych opieką instytucjonalną w Gminie Strachówka. Niemniej należy przyjąć, iż odsetek beneficjentów stacjonarnej opieki długoterminowej jest znacznie niższy niż osób objętych opieką domową. Wiele osób starszych pozostaje bez dochodów i wsparcia co prowadziło to do wzrostu liczby osób starszych umieszczanych w Zakładach Opiekuńczo-Lecznicych i Domach Pomocy Społecznej.

W odniesieniu do osób niepełnosprawnych prawdopodobieństwo objęcia opieką instytucjonalną wzrasta wraz z wiekiem. Wyjaśnia to, dlaczego liczba kobiet w zakładach przewyższa liczbę mężczyzn, jako że kobiety żyją przeciętnie dłużej od mężczyzn. Ta statystyka wskazuje poważne wyzwanie związane z zapewnieniem wsparcia: w miarę jak coraz więcej osób ze złożonymi potrzebami dożywa podeszłego wieku, niezbędne są dodatkowe usługi, aby zaspokoić ich potrzeby. W połączeniu ze wzrostem długowieczności społeczeństwa oraz występowaniem demencji i innych schorzeń upośledzających funkcjonowanie zwiększa to presję na władze krajowe, regionalne i lokalne oraz służby socjalne i opiekę zdrowotną.

Na szczeblu Unii Europejskiej, ogólnokrajowym a także na poziomie programu *Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027* i *Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji 2023-2025* podjęto ogólne zobowiązanie polityczne dotyczące przejścia od instytucjonalnych do form opieki świadczonych na poziomie społeczności lokalnych w przypadku wszystkich grup tj.

- ✓ rodzin i dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami
- ✓ osób z niepełnosprawnościami
- ✓ osób starszych
- ✓ osób w kryzysie zdrowia psychicznego

✓ oraz osób w kryzysie bezdomności

Najważniejsze uzgodnione w tym zakresie standardy stawiają przed samorządem Gminy Strachówka wymóg rozwijania usług świadczonych przez lokalne społeczności jako alternatywy dla opieki instytucjonalnej.

Skutecznemu realizowaniu *Strategii* służyć będzie współpraca z organizacjami sektora publicznego oraz organizacjami pozarządowymi. Podstawowymi sposobami inicjowania uczestnictwa kluczowych reprezentantów poszczególnych sektorów i realizowania współpracy będą partnerstwo publiczno-publiczne, partnerstwo publiczno-prywatne oraz aktywizowanie i wspieranie organizacji pozarządowych.

Partnerstwo publiczno-prywatne jest formą finansowania wydatków na sferę problemów społecznych przez długoterminowe zaangażowanie organizacji trzeciego sektora, szczególnie dla skutecznego pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na realizację *Strategii*. Wobec ustawowego ograniczenia zadłużenia jednostki samorządowej, ograniczonej dochodów budżetowych Gminy montaż finansowy z wykorzystaniem organizacji pozarządowych i środków bezzwrotnych z funduszy strukturalnych może stać się najważniejszym narzędziem rozwiązywania problemów społecznych Gminy Strachówka.

Do sprawnego funkcjonowania i rozwoju Gminy Strachówka niezbędne jest poczucie wpływu mieszkańców na funkcjonowanie swojego otoczenia i sprawne działanie instytucji. Jedną z najważniejszych form aktywności obywatelskiej jest działalność organizacji pozarządowych, które powszechnie uznaje się za cenne dopełnienie – a czasem wręcz alternatywę – w realizacji zadań przez samorząd gminny. Ich walorem jest nie tylko znajomość lokalnej specyfiki, adekwatność i szybkość działania, ale także często niższy koszt osiągnięcia efektów. Inicjowanie współpracy będzie oparte na następujących zasadach:

- aktywizacji społeczności lokalnych,
- wielopłaszczyznowego wspierania organizacji pozarządowych,
- włączania społeczności lokalnych w rozwiązywanie lokalnych problemów i procesy zarządzania Gminą,
- wspierania aktywnych obywateli Gminy.

Najważniejsze kierunki działań wobec organizacji pozarządowych to włączanie społeczności lokalnych w proces realizacji *Strategii*, zarządzanie Gminą (zgodnie z regułą *open government*), a także w identyfikowanie najważniejszych problemów i oczekiwań w ramach konsultacji społecznych oraz wspieranie w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania projektów z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

7.5. Program promocji i *Public Relations*

7.5.1. Założenia

Promocja będzie celową, systematyczną działalnością, która poprzez informowanie i *Public Relations* będzie wzmacniać znajomość *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033* wśród społeczności lokalnej. Ma również na celu uświadomienie mieszkańcom w jaki sposób realizacja *Strategii* będzie wpływać na rozwiązywanie problemów społecznych w ich otoczeniu oraz na zaspokajanie ich potrzeb.

Skuteczna realizacja *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033* wymaga popularyzowania tworzenia i wspierania porozumień (sieci) publiczno-prywatnych, upowszechniania współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, w zakresie realizacji zadań publicznych związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych oraz społeczne i obywatelskie konsultowanie realizacji *Strategii*. Realizacja celów i priorytetów przyjętych w *Strategii* wymaga posiadania i prowadzenia przez samorząd gminy promocji i *Public Relations* w sposób zaplanowany i skoordynowany.

Wójt Gminy Strachówka koordynuje działania informacyjne i promocyjne, między innymi –poprzez inicjowanie wspólnych przedsięwzięć ze wszystkimi instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie *Strategii*. Za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących realizacji *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033* odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

7.5.2. Cele i zasady

Cele programu promocji i *Public Relations*:

- społeczność lokalna poinformowana na temat *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033* – jej celach i sposobach realizacji,
- spopularyzowane działania samorządu Gminy Strachówka ukierunkowane na realizację *zadań* i *projektów* służących rozwiązywaniu problemów osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarze Gminy Strachówka,
- spopularyzowane przedsięwzięcia sfinansowane ze środków funduszy strukturalnych oraz podjęte działania ukierunkowane na pozyskanie środków finansowych na realizację dodatkowych *zadań*,
- zapewniony powszechny dostęp do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących rozwiązywaniu problemów społecznych na obszarze Gminy Strachówka i osiągnięcia *celów strategicznych Strategii*, w szczególności dla organizacji pozarządowych,

Realizacja programu promocji i *Public Relations* będzie oparta na następujących zasadach:

- dostosowania działań promocyjnych do potrzeb i oczekiwań odbiorców,
- kształtowania pozytywnego wizerunku Gminy Strachówka,
- równowagi pomiędzy promocją wewnętrzną i zewnętrzną.

Najważniejsze kierunki działań: poznawanie potrzeb i pragnień mieszkańców, uczestniczenie w istotnych konferencjach i wystawach, intensyfikacja współpracy z regionami partnerskimi, intensyfikacja współpracy z innymi gminami Powiatu Wołomińskiego i gminami ościennymi, intensyfikacja współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz osób wykluczonych społecznie i zawodowo.

7.5.3. Grupy docelowe

Grupy docelowe programu promocji i *Public Relations*:

- społeczność Gminy Strachówka,
- potencjalni inwestorzy z poza terenu Gminy,
- potencjalni beneficjenci wsparcia ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących osiągnięcia *celów strategicznych Strategii*,
- organizacje pozarządowe,
- władze regionalne województwa mazowieckiego,
- organizacje zawodowe, środowisko biznesu i kultury,
- media.

7.5.4. Środki i instrumenty

Dla osiągnięcia zamierzonych celów programu promocji i *Public Relations* będą stosowane między innymi następujące środki i instrumenty:

- PUBLIKACJA *Gminnej Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*, na stronach internetowych Gminy Strachówka. Za publikację odpowiedzialne będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- STWONA WWW zawierająca informacje o *zadaniach i projektach* realizacyjnych, publikacje sprawozdań z realizacji *Strategii*. Strona WWW będzie bardzo istotnym elementem konsultacji społecznych dającym możliwość pobierania lub wypełniania ankiet na tematy związane z realizacją *Strategii*. Ponadto znajdą się na niej informacje o źródłach finansowania realizacji projektów i zadań realizacyjnych. Za organizację odpowiedzialne będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI - prasa o zasięgu lokalnym w celu upowszechnienia informacji związanych z wdrażaniem *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strachówka 2024-2033*. Za inicjowanie współpracy z mediami odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Strachówka.